

Prezident İlham Əliyev Xocalıda Soyqırımı Memorialının təməlini qoyub və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb

Fevralın 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Xocalı şəhərində Xocalı Soyqırımı Memorialının təməlini qoyub, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb.

Görüşdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev ilk dəfədir ki, Xocalı soyqırımı gününün Xocalıda günahsız Xocalı qurbanlarının xatirəsinin anılaraq qeyd edildiyini deyib.

Dövlətimizin başçısı Xocalı qurbanlarının xatirəsinə abidələşdirmək üçün memorial kompleksin tikintisi məqsədilə Bakı şəhərində Xocalı soyqırımı abidəsinin yanında yer seçildiyini, lakin memorial kompleksin tikintisi ilə bağlı hər il müəyyən tərəddüdlər keçirərək layihəni təxirə saldıqlarını qeyd edib: "Ona görə ki, sizin kimi mən də inanırdım və bildirdim, biz buraya qayıdacağıq, Xocalıya qayıdacağıq və burada günahsız qurbanların xatirəsinə abidələşdirmək üçün memorial kompleks yaradılacaq. Otuz iki ildən sonra siz qayıtmısınız... O qanlı faciədən sonra biz Azərbaycanın hər bir guşəsində, Qarabağın hər bir yerində sahib kimi, bu Vətənin övladları kimi yaşayırıq, qururuq, bərpa edirik. Azad edilmiş bütün torpaqlarda geniş quruculuq işləri gedir. Xocalı soyqırımı isə heç vaxt xalqımızın yaddaşından silinməyəcək. Heç vaxt Azərbaycan xalqı bu qanlı cinayəti unutmayacaq".

Prezident İlham Əliyev otuz iki il bundan əvvəl Ermənistan dövlətinin bu qanlı faciəni törədərək günahsız insanları qətlə yetirdiyini xatırladı: "613 insan vəhşicəsinə qətlə yetirilmişdir, 150 insan itkin düşmüşdür, - təbii ki, onların da taleyi bəllidir, - 1000-dən çox insan girov götürülmüşdür, 60-dan çox uşaq, 100-dən çox qadın, yaşlı 70 insan erməni vəhşiləri, faşistləri tərəfindən vəhşicəsinə bir gecə içində qətlə yetirilmişdir.

Əfsuslar olsun ki, "Xocalıya ədalət!" çağırışımız cavabsız qaldı. Düzdür, 18 ölkə bizim səylərimizin nəticəsi olaraq bu qanlı faciəni soyqırımı kimi tanı-

mışdır. Ancaq bu ölkələrin arasında böyük dövlətlərin adları yoxdur. Beynəlxalq təşkilatlar, onların bir çoxu bu faciəyə biganə qalmışdır".

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan dövləti, dövlət qurumları, eyni zamanda, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar, ictimai təşkilatlarımız və onların arasında Heydər Əliyev Fondunun Xocalı soyqırımı dünyaya tanımaq üçün çox böyük səylər göstərdiyini vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, Xocalının Azərbaycan xalqının tarixində və şüurunda o qədər böyük yeri var ki, bu faciə qəlbimizdə o qədər böyük yaralar salıb ki, Xocalı azad olunmadan biz sakitləşə bilməzdik. Beş ay əvvəl antiterror əməliyyatı nəticəsində Xocalı daxil olmaq şərti ilə, bütün o vaxt digər ərazilər - hansılar ki, işğal altında idi və separatçılar orada at oynadırdılar, - azad edildi. 2023-cü il oktyabrın 15-də Xocalıda Azərbaycan Bayrağı qaldırıldı: "Biz tarixi ədaləti bərpa etmişik. Biz günahsız Xocalı qurbanlarının qisasını döyüş meydanında aldığımız ki, onların qanı yerdə qalsın. Düzdür, buna 30 il vaxt lazım oldu. Ancaq bu 30 il ərzində görülmüş işlər, apardığımız məqsədyönlü siyasət bu gün burada yaşamaq üçün bizə imkan yaradırdı... Bu gün isə biz buradayıq, burada olmağımız tarixi ədalətin tam bərpası deməkdir. Xocalı bu gün qurulur, indi gedib quruculuq işləri ilə tanış olarıq. Bütün digər ərazilərdə quruculuq işləri aparılır və bu gün burada Xocalı Soyqırımı Memorialının təməli qoyulacaqdır. Xocalı qurbanlarının bu gün ruhu şaddır, Allah onlara rəhmət eləsin.

Görüşdən sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Anar Ələkbərov dövlətimizin başçısına Xocalı Soyqırımı Memorialı barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, Xocalı-Əsgəran avtomobil yolunun üzərində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən yaradılacaq Xocalı Soyqırımı Memorialı bəşəriyyətə qarşı yönəl-

miş dəhşətli qətləmə haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycan xalqının milli yaddaşının qorunması və soyqırımı qurbanlarının xatirəsinin abidələşdirilməsi məqsədi daşıyır.

Memorial müxtəlif bölmələrdən ibarət olacaq. Burada 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə törədilmiş faciə, həmçinin Xocalının tarixi, coğrafi əhəmiyyəti, dinc əhaliyə qarşı törədilmiş faciədən əvvəl Xocalıdakı həyat barədə faktlar yer alacaq. Memorialda Xocalının coğrafi mövqeyini təsvir etmək məqsədilə rayonun maketi də yer alacaq.

Ziyarətçilər memorialda soyqırımı qurbanlarının və şahidlərinin hekayələri, xocalıların düşməne qarşı mərdliyi ilə tanış ola biləcəklər. Bu hekayələr Xocalı soyqırımının miqyasını, faciə qurbanlarının iztirablarını hər bir kəsə ötürərək, Azərbaycan tarixinin ən dəhşətli səhifəsi barədə məlumatları çatdıracaq.

Memorialda, həmçinin faciə ilə bağlı sənədli filmlər, Xocalı həqiqətləri barədə videomateriallar nümayiş olunacaq. Eyni zamanda, Xocalının işğaldan azad olunması və cinayətkarların cəzalandırılması istiqamətində görülən tədbirlər barədə məlumatlar yer alacaq. Maarifləndirici materiallar, rəqəmsal məzmun vasitəsilə soyqırımı kimi faciələrin səbəbləri, nəticələri, qarşısının alınmasının zərurəti, cəmiyyətin insan haqlarına hörmət etməsinin vacibliyi diqqətə çatdırılacaq.

Dövlətimizin başçısı Xocalı Soyqırımı Memorialının təməlini qoyub.

Daha sonra Prezident İlham Əliyev sakinlərlə söhbət edib, onlarla birlikdə Xocalı şəhərində aparılan tikinti işləri ilə tanış olub.

Dövlətimizin başçısı və Xocalı rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri daha sonra Xankəndi şəhərində olublar.

Prezident İlham Əliyev həm Xocalıda, həm də Xankəndidə sakinlərlə xatirə şəkilləri çəkilib.

**A.A.Əli Zadənin
"Azərbaycan
Respublikası
Prezidentinin fəxri
diplomu" ilə təltif
edilməsi haqqında**

**Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

Azərbaycanda elmin inkişafında uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Akif Ağa Mehti oğlu Əli Zadə "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilsin.

**İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti**

Bakı şəhəri, 24 fevral 2024-cü il

Azərbaycan yeni tarixi dövrə qədəm qoydu

Prezident İlham Əliyevin andiçmə mərasimində nitqi və elm qarşısında duran vəzifələr AMEA Rəyasət Heyətinin iclasında müzakirə edilib

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyətinin növbəti iclası keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, Rəyasət Heyətinin üzvləri, Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdirləri və aidiyyəti şəxslər iştirak ediblər.

Iclası giriş sözü ilə akademik İsa Həbibbəyli açaraq tədbirin gündəliyi barədə məlumat verib.

Əvvəlcə AMEA-nın müxbir üzvü Vəli Hüseynova AMEA-nın Fəxri fərmanı təqdim olunub.

Iclasda müzakirəyə çıxarılan ilk məsələ "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Andiçmə mərasimində nitqi və elm qarşısında duran vəzifələr" haqqında olub.

Mövzu ətrafında məruzə ilə çıxış edən akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, fevral ayının 7-də keçirilən növbədənəknar prezident seçkilərində Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Azərbaycan xalqının öz liderinə böyük etimadının, inamının, sevgisinin nəticəsi olaraq yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilib. AMEA rəhbəri qeyd edib ki, dövlət başçısı fevralın 14-də andiçmə mərasimində ölkənin sosial-iqtisadi, mədəni-mənəvi inkişaf strategiyasının əsas prioritetlərini özündə əks etdirən dərin məzmunlu nitq söyləyib və bu çıxış Azərbaycan elminin, alimlərinin, ziyalılarının gələcək fəaliyyəti üçün mükəmməl bir bələdçidir.

Prezident İlham Əliyevin öz nitqində Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı üçün həyata keçirilən dövlət siyasətindən, onun nəticələrindən, əldə olunmuş mühüm nailiyyətlərdən söz açdığını deyən akademik İsa Həbibbəyli dövlət başçısının 44 günlük Vətən müharibəsi və antiterror tədbirləri nəticəsində ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam bərpa edilməsini mühüm nailiyyət kimi dəyərləndirdiyini, yaranmış yeni şəraitdə qarşıda duran vəzifələrdən geniş şəkildə bəhs edərək bir sıra mühüm hədəflər müəyyənləşdirdiyini söyləyib.

Bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin nitqində qeyd etdiyi gənclərin milli-mənəvi dəyərlərə bağlı və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi, Azərbaycançılıq ideologiyası və azərbaycançılıq prinsiplərinə sadıqlıq, milli birlik və həmrəyliyə qorunması və gücləndirilməsi kimi vəzifələrin həyata keçirilməsində alimlərimizin üzərinə böyük məsuliyyət düşür.

Akademik İsa Həbibbəyli, həmçinin dövlət başçısının nitqində toxunulan digər vacib məqamlardan birinin texnoloji inkişafı ilə bağlı olduğunu deyib, rəqəmsallaşma, kibertəhlükəsizlik, eləcə də sənəi intellektlə bağlı elmi tədqiqatların genişləndirilməsi və bu sahədə kadr hazırlığına Akademiyanın töhfə verməsinin önəmli vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu mühüm vəzifələrdən birinin də Türk dünyasıyla əlaqələrin gücləndirilməsi ilə bağlı ol-

duğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli AMEA-nın türk dövlətlərinin akademik qurumları və ali təhsil müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq etdiyini, birgə layihələrin, tədbirlərin həyata keçirildiyini söyləyib və bu istiqamətdə geniş addımların atıldığını bildirib.

Iclasda qeyd olunanları və müstəqil Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarının qorunması üçün Azərbaycanın intellektual potensialının qloballaşan dünyanın elmi-texnoloji yeniliklərinə və ölkənin strateji inkişaf hədəflərinə uyğun formalaşdırılması zərurəti nəzərə alınaraq, bir sıra qərarlar qəbul olunub.

Belə ki, AMEA-da həyata keçirilən tədqiqatların prioritetlərinin "Güclü Azərbaycan Konsepsiyası"nın reallaşdırılması, həmçinin respublikanın mühüm ideoloji, sosial-iqtisadi və mədəni-mənəvi məsələlərinin həllinə uyğun müəyyənləşdirilməsi istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi, Azərbaycançılıq ideologiyasının və multikulturalizm konsepsiyasının elmi-nəzəri əsaslarının tədqiqi və fundamental istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı ictimai və humanitar elm sahələrində araşdırmaların daha da genişləndirilməsi, yetişən gənc nəslin milli-mənəvi dəyərlərə bağlı və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi üçün Azərbaycan tarixinin, onun zəngin mədəniyyətinin, milli-mənəvi dəyərlərinin, ədəbi-tarixi şəxsiyyətlərinin tədqiqi və təbliğinin prioritet fəaliyyət istiqaməti hesab edilməsi, texnoloji inkişaf, rəqəmsallaşma, kibertəhlükəsizlik, sənəi intellektin təbii edilməsi və s. kimi istiqamətlər üzrə elmi araşdırmaların daha da gücləndirilməsi və s. qərar qəbul edilib.

Sonra "Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin "Dahi Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin 530 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" 25 yanvar 2024-cü il tarixli Sərəncamının icrası ilə bağlı AMEA-nın Tədbirlər planı" müzakirəyə çıxarılıb və təsdiq olunub.

AMEA-nın Tədbirlər planına əsasən, "Məhəmməd Füzuli və türk dünyası", "Məhəmməd Füzuli və Şərq ədəbiyyatı", "Şərq poeziyasının Məhəmməd Füzuli zirvəsi", "Məhəmməd Füzulinin dili", "Məhəmməd Füzuli: sələflər və xələflər - Orta əsrlər əlyazmaları və Azərbaycan mədəniyyətinin tarixi problemləri", "Füzuli və Şərq folkloru", "Füzuli dünyası Azərbaycan incəsənətində", "Dahi Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzuli: dövrü və mühiti", "Böyük Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzuli türk - müsəlman mədəniyyətinin dahi yetirməsi kimi", "Məhəmməd Füzulinin irsi və müasirlik fəlsəfi kontekstində", "Məhəmməd Füzulinin yaradıcılığında sülh və birgəyaşayış məsələləri" və s. mövzusunda konfransların və dəyirmi masaların keçirilməsi qərara alınıb.

Həmçinin TÜBİTAK-ın prezidenti professor Hasan Mandalın AMEA-da TÜBİTAK-ın Əlaqələndirmə Mərkəzinin açılışında və AMEA-nın Ümumi yığıncağında iştirakını təmin etmək məqsədilə onun ölkəmizə səfərinin yüksək səviyyədə təşkili haqqında qərar qəbul olunub.

Iclasda "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası. Simalar" kitabının nəşrə hazırlanması haqqında da müzakirələr aparılıb. Akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası yaradıldığı dövrdən respublikada fundamental və tətbiqi elmin mərkəzinə çevrilərək, elmi-intellektual potensialın milli sərvət kimi formalaşdırılmasında, ölkəmizin iqtisadi, sosial və mədəni inkişafında, eləcə də elmin müxtəlif sahələri üzrə yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanmasında mühüm rol oynayıb. Diqqətə çatdırıb ki, AMEA-nın fəaliyyətinin geniş işıqlandırılması, bu mötəbər elm ocağının yaradılmasında və inkişafında əvəzsiz xidmətləri olan görkəmli alimlərin tanınması, eyni zamanda elmin populyarlaşdırılması və cəmiyyətdə elmə marağın artırılması məqsədilə sözügedən kitabın nəşri vacibdir.

Rəyasət Heyəti tərəfindən qeyd olunanları nəzərə alaraq, "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası. Simalar" kitabının hazırlanması qərara alınıb və Redaksiya Heyəti yaradılıb.

Eyni zamanda AMEA əməkdaşlarına yüksək impakt faktorlu jurnallarda nəşr olunan məqalələrin nəşrinə görə mükafatların verilməsi məsələsi də müzakirəyə çıxarılıb. Akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, müasir dövrdə dünyada elmi fəaliyyətin qiymətləndirilməsinin mühüm göstəricilərindən biri nüfuzlu beynəlxalq elmi bazalarda (Web of Science və Scopus) indeksləşən jurnallarda məqalələrin nəşridir.

AMEA prezidenti vurğulayıb ki, son dövrlərdə Akademiyada aparılan islahatlar və yeniləşmələr çərçivəsində diqqət mərkəzinə gətirilən mühüm sahələrdən biri də humanitar və ictimai elmlər üzrə beynəlxalq elmi əlaqələrin gücləndirilməsi, mötəbər beynəlxalq elmi qurum və cəmiyyətlərə üzvlüyün həyata keçirilməsi, elektron elmi resurs və bazalara inteqrasiyanın yüksəldilməsi, elmi jurnalların müasir tələb və standartlara uyğunlaşdırılması, AMEA-nın nəşrlərinə (jurnallar, konfrans materialları və s.) DOI identifikatorunun (rəqəmsal obyekt identifikatoru) verilməsi, AMEA-nın dövrü elmi jurnallarının nüfuzlu beynəlxalq elmmetrik elektron baza reyestrlərinə daxil edilməsidir. Qeyd edib ki, bu istiqamətdə AMEA-nın elmi jurnallarının TÜBİTAK ULAKBİM Dərgi-Parkı-na daxil edilməsi, AMEA əməkdaşlarının fəaliyyətinin elmi indeksləşdirmə və xülasələndirmə bazalarına inteqrasiya edilməsi məqsədilə Google Scholar, Academia.edu, ORCID, ResearchGate və s. bazalarda profillərinin yaradılması və s. kimi mühüm addımlar atılıb.

Rəyasət Heyəti tərəfindən AMEA-da çalışan alim və mütəxəssislərin nüfuzlu elmmetrik bazalarda indeksləşən elmi jurnallarda dərc olunmasını təşviq etmək, alimlərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə dəstək vermək və elmin davamlı inkişafını təmin etmək məqsədilə AMEA əməkdaşlarına yüksək impakt faktorlu jurnallarda nəşr olunan

məqalələrin nəşrinə görə mükafatların verilməsi qərara alınıb.

Iclasda, həmçinin AMEA-nın Direktorlar Şurasının və AMEA Rəyasət Heyəti aparatının Xarici əlaqələr və beynəlxalq elmi təşkilatlarla iş şöbəsinin Əsasnamələri təsdiqlənib, "AMEA-nın tabeliyində olan və əhatə etdiyi elm və ali təhsil müəssisələrinin 2023-cü il dair hesabat məcmuəsi" və AMEA-nın "Fəxri fərmanı", "Fəxri diplomu", "İlin gənc alimi diplomu" və "İstinadda rekord diplomu" kimi təltif sənədlərinin nümunələrinin təsdiq edilməsi haqqında qərarlar qəbul olunub.

Sonra AMEA-nın birinci vitse-prezidenti v.i.e., akademik-katib akademik Arif Həşimov AMEA-nın Ümumi yığıncağının 29 noyabr 2023-cü il tarixli qərarları ilə AMEA-nın bir sıra müəssisəsinin ləğv etmə prosesinin gedişi haqqında məlumat verib.

Daha sonra iclasda kadr məsələlərinə baxılıb. AMEA-nın İctimai Elmlər Bölməsinin Ümumi yığıncağında AMEA-nın Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutunun direktoru seçilmiş tarix elmləri doktoru Kərim Şükürov və AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun direktoru seçilmiş tarix üzrə fəlsəfe doktoru Fərhad Quliyev vəzifələrinə təsdiqləniblər. Bundan əlavə, filologiya üzrə fəlsəfe doktoru Mehman Həsənlinin AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, filologiya üzrə fəlsəfe doktoru Baba Məhərrəminin AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, filologiya üzrə fəlsəfe doktoru Afaq Ramazanovanın AMEA-nın Folklor İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, tarix elmləri doktoru Eynulla Mədətlinin AMEA-nın Fəlsəfe və Sosiologiya İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, filologiya üzrə fəlsəfe doktoru Ruhəngiz Cümşüdlünün AMEA-nın akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsənəliq İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, siyasi elmlər doktoru Ramilə Dadaşovanın AMEA-nın Qafqazşünaslıq İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, texnika üzrə fəlsəfe doktoru Rauf Muradovun AMEA-nın nəzdində Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifələrinə təsdiq edilməsi haqqında qərarlar qəbul olunub.

Bundan əlavə, AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun fəlsəfe doktoru hazırlığı üzrə II kurs əyani doktorantı Günel Vəliyeva öz ərizəsi əsasında əyani təhsildən qi-yabi təhsilə keçirilib.

Iclasda, həmçinin akademik Soltan Mehdiyev 110, akademik Məhərrəm Məmməd-yarovun 100, akademik Bahadır Tağıyev 90 və AMEA-nın müxbir üzvü Yusif Əmənzadənin 110 illiyi haqqında qərarlar qəbul olunub.

Iclasda qeyd olunan məsələlər ətrafında akademiklər Arif Həşimov, Dilqəm Tağıyev, Rasim Əliquliyev, AMEA-nın müxbir üzvü Qurban Yetirmişli və başqaları çıxış edərək fikir və təkliflərini səsləndiriblər.

Azərbaycan-Türkiyə elmi əlaqələrinin yeni səhifəsi

Fevralın 28-də AMEA-nın Rəyasət Heyətinin binasında "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və Türkiyə Elmi və Texnoloji Araşdırmalar Şurası (TÜBİTAK): əlaqələndirmə imkanları və gələcəyə baxış" mövzusunda tədbir keçirilib.

Tədbirdən öncə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli TÜBİTAK başkanı professor Hasan Mandalın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib, qarşılıqlı maraqlı doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonra AMEA-nın Rəyasət Heyətinin binasında AMEA-TÜBİTAK Koordinasiya Mərkəzinin açılışı olub. Açılış mərasimində akademik İsa Həbibbəyli, AMEA-nın Rəyasət Heyətinin üzvləri, Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdirləri və TÜBİTAK-ın nümayəndə heyəti iştirak edib. Mərkəzdə Türkiyənin və TÜBİTAK-ın son illərdə əldə etdiyi texnoloji nailiyyətləri əks etdirən maketlər nümayiş olunub.

Daha sonra tədbir öz işini "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və Türkiyə Elmi və Texnoloji Araşdırmalar Şurası (TÜBİTAK): əlaqələndirmə imkanları və gələcəyə baxış" mövzusunda konfransla davam etdirib.

Tədbirdə çıxış edən akademik İsa Həbibbəyli zəngin tarixi köklərə malik Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinin son illərdə Prezident İlham Əliyevin və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın sıx dostluq, qardaşlıq münasibətləri sayəsində yeni mərhələyə yüksəldiyini, yaranmış hazırkı şəraitdə yeni əməkdaşlıq imkanları üçün geniş meydanın açıldığını söyləyib.

Qeyd edib ki, dövlət başçısının və müasir dünya elminin çağırışlarını əsas götürərək yeniləşmə prosesində olan Milli Elmlər Akademiyasında elektron xidmətlər şəbəkəsinin genişləndirilməsi, sünü intellekt texnologiyalarının tətbiqi istiqamətində önəmli addımlar atılıb və Rəyasət Heyəti aparatının tərkibində ilk dəfə olaraq "Elektron Akademiya" şöbəsi yaradılıb. Akademiyada elektron xidmətlər şəbəkəsinin genişləndirilməsi və tətbiqi istiqamətində TÜBİTAK-ın çoxillik zəngin təcrübəsindən istifadə olunduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli atılan addımların AMEA-nın, alimlərimizin və elmi nailiyyətlərimizin dünyaya çıxarılmasında və təbliğində mühüm rol oynadığını söyləyib.

Akademik İsa Həbibbəyli, həmçinin dövlət başçısının fevralın 14-də andıçmə mərasimindəki nitqində rəqəmsallaşma, kibertəhlükəsizlik və sünü intellektin ölkəmizdə geniş tətbiqini strateji hədəflər kimi müəyyənləşdirdiyini diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, AMEA-TÜBİTAK Koordinasiya Mərkəzi dövlət başçısının tapşırıqlarından irəli gələrək dünyada gedən texnoloji yenilikləri izləmək onun ölkəmizə gətirilməsində də mühüm rol oynayacaq. Elmi ideyaların və texnoloji biliklərin bir mərkəzdən idarəsinin əhəmiyyətinə toxunan akademik İsa Həbibbəyli bu əlamətdar hadisənin Türk dünyasının elmi qurumları üçün də önəmli olduğunu bildirib.

AMEA rəhbəri Türkiyənin elm və texnologiya sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlərin önündə gələn TÜBİTAK-la bu cür əməkdaşlığın ölkələrimizin həyatında da yeni səhifə açıldığını söyləyib. Akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, AMEA-nın elmi jurnallarının TÜBİTAK-ın Milli Akademik Şəbəkə və İnformasiya Mərkəzinin (ULAKBİM) Dergi Park elektron baza reyestrinə daxil edilməsi, TÜBİTAK-ın sünü intellekt imkanlarından ölkəmizdə humanitar və ictimai elmlərdə tətbiqi, eləcə də seysmologiya sahəsində sıx əməkdaşlıq başlıca hədəflərdəndir. Bundan əlavə, Azərbaycanda kriptologiya elminin inkişaf etdirilməsi üçün geniş addımlar atıldığını, bu istiqamətdə TÜBİTAK-ın zəngin təcrübəsindən yararlanmağın fayda verəcəyini vurğulayıb.

Akademik İsa Həbibbəyli, həmçinin gələcəkdə iki elmi qurumun əməkdaşlarının iştirakı ilə müşavirənin keçirilməsinin planlaşdırıldığını və digər ortaq sahələrdə əlaqələrin qurulmasının və genişləndirilməsinin nəzərdə tutulduğunu söyləyib.

TÜBİTAK başkanı professor Hasan Mandal isə çıxışında dəvətə və səmimi qəbula görə AMEA rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirib, akademik İsa Həbibbəylinin Milli Elmlər Akade-

miyasının prezidenti seçilməsindən sonra iki elmi qurum arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin yüksək səviyyəyə çatdığını və konkret nəticələr əldə olunduğunu söyləyib. Qeyd edib ki, TÜBİTAK daim AMEA ilə münasibətdə "Bir millət, iki dövlət" şüarını rəhbər tutur və yeniləşmə mərhələsində olan Elmlər Akademiyasının bütün təklifləri dərhal nəzərə alınaraq sürətli dəyərləndirilir.

"AMEA-nın Ümumi yığıncağına TÜBİTAK rəhbərliyinin dəvət olunması və Akademiyada TÜBİTAK-ın Koordinasiya Mərkəzinin açılması biza verdiyiniz yüksək dəyərin göstəricisidir", - deyərək bildiren Hasan Mandal son illərdə dünyada baş verən iqlim dəyişikliyi, COVID-19 pandemiyası, ərzaq qıtlığı və digər problemlərin həllinin texnologiyalar tələb etdiyini bildirib.

TÜBİTAK-ın ötən 60 ildə zəngin və şərəfli yol keçdiyini diqqətə çatdıran professor Hasan Mandal rəhbərlik etdiyi qurumun sosial elmlər sahəsində də önəmli addımlar atmağa başladığını, sünü intellektin türkçe dil modelinin hazırlandığını söyləyib. O, TÜBİTAK-ın sünü intellekt, seysmologiya, arxeologiya, dilçilik və digər sahələrdə AMEA ilə əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu diqqətə çatdırıb.

Çıxışlardan sonra AMEA ilə TÜBİTAK arasında Əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb. Sənədi akademik İsa Həbibbəyli və professor Hasan Mandal imzalayıblar.

Akademik İsa Həbibbəyli ölkə başçısının 3 noyabr 2023-cü il tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş AMEA-nın yeni Nizamnaməsində AMEA-nın Rəyasət Heyətinə Azərbaycan elmi qarşısında xidmətləri olan və elmi-ədəbi əlaqələrdə fəal iştirak edən xarici ölkə alimlərinə, həmçinin ictimai xadimlərə və ya mədəniyyət xadimlərinə "Azərbaycan

Milli Elmlər Akademiyasının fəxri professoru" diplomlarının təqdim olunması səlahiyyəti verildiyini deyib və yeni Nizamnaməyə əsasən, ilk dəfə olaraq professor Hasan Mandalın bu diploma layiq görüldüyünü söyləyib.

Milli Elmlər Akademiyasının fəxri professoru" diplomlarının təqdim olunması səlahiyyəti verildiyini deyib və yeni Nizamnaməyə əsasən, ilk dəfə olaraq professor Hasan Mandalın bu diploma layiq görüldüyünü söyləyib.

Akademik İsa Həbibbəyli "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının fəxri professoru" diplomunu və digər hədiyyələri qonağa təqdim edib.

Sonra AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının "Elektron Akademiya" şöbəsinin müdiri riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Fariz İmranov mürəzə ilə çıxış edib və rəhbərlik etdiyi şöbə-

ni yarandığı gündən etibarən Akademiyada elektron xidmətlər şəbəkəsinin genişləndirilməsi istiqamətində atdığı addımları və əldə olunmuş nailiyyətləri diqqətə çatdırıb. Fariz İmranov AMEA-nın TÜBİTAK-ın ULAKBİM Dergi Park elektron bazasına bənzər AMEA-nın elmi jurnallarını əhatə edən Dergi Parkının formalaşdırılması üçün müvafiq tədbirlərin görüldüyünü deyib.

Tədbirdə, həmçinin AMEA-nın vitse-prezidenti akademik Rəşad Əliyev, Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun baş direktoru AMEA-nın müxbir üzvü Misir Mərdanov, AMEA nəzdində Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru AMEA-nın müxbir üzvü Qurban Yetimşli, AMEA-nın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun direktoru professor İlham Məmmədzadə, AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun direktoru tarix üzrə fəlsəfə doktoru Fərhad Quliyev, həmçinin TÜBİTAK-ın Milli Akademik Şəbəkə və İnformasiya Mərkəzinin (ULAKBİM) rəhbəri Mehmet Mirat Satoğlu, TÜBİTAK-ın BİLGEM Mərkəzinin başkanı Dr. Ali Görçin, TÜBİTAK-ın Marmara Araşdırma Mərkəzinin (MAM) Yer və Dəniz Elmləri İnstitutundan Dr. Mehmet Ergin, TÜBİTAK-ın Marmara Araşdırma Mərkəzinin Yer elmləri tədqiqat qrupunun rəhbəri Dr. Erhan İlkmen və TÜBİTAK-ın sosial və humanitar elmlər üzrə tədqiqatlara dəstək qrupunun (SOBAG) koordinasiya Alperen Karataş çıxış edərək apardıqları tədqiqatlardan, sünü intellekt sahəsində yeniliklərdən, onun tətbiqi imkanlarından danışıb, qarşılıqlı əməkdaşlıq imkanları barədə təkliflərini səsləndirib.

Sonda xatirə şəklində çəkilir.

"Vikipediya"nın Azərbaycan dili bölməsində keyfiyyət yüksəlib

"Vikipediya"nın Azərbaycan dili bölməsində dərinlik (keyfiyyət) 43-dən 44-ə yüksəlib.

Bunu AMEA-nın Rəyasət Heyəti Aparatının Elektron Akademiya şöbəsinin baş mütəxəssisi, "Vikipediya" üzrə mütəxəssis, diaspor üzrə araşdırmaçı-ekspert Elnur Eltürk deyib.

"Son aylarda "Vikipediya"nın Azərbaycan seqmentində aparılan işlər öz müsbət nəticəsini göstərir. Müsbət fəaliyyətin əldə olunmasında Azərbaycan vikipediya icmasının rolu əvəzsizdir. "Vikipediya"nın Azərbaycan dili bölməsində dərinlik (keyfiyyət) 43-dən 44-ə yüksəlib və hər keçən gün bu platformaya müraciət edənlərin sayı artır", - deyərək Elnur Eltürk vurğulayıb.

Akademik Akif Əlizadənin 90 illik yubileyi AMEA-da təntənəli şəkildə qeyd edilib

Bu gün AMEA Rəyasət Heyətində Azərbaycanca geologiya elminin inkişafında mühüm xidmətləri olan görkəmli alim, böyük elm təşkilatçısı, Əməkdar elm xadimi, Azərbaycan Dövlət mükafatı laureatı, "Şöhrət", "Şərəf" və "İstiqlal" ordenli akademik Akif Əlizadənin 90 illik yubileyinə həsr olunan elmi sessiya keçirilib.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Əli Əhmədov, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdir müavini Məhərrəm Əhmədov, dövlət və hökumət rəsmiləri, Milli Məclisin deputatları, komitə və şirkətlərin, ali təhsil müəssisələrinin və beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri, eləcə də elmi ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak ediblər.

Mərasim iştirakçıları əvvəlcə foyədə akademik Akif Əlizadənin elmi və elmi-təşkilati fəaliyyətini əks etdirən sərqi ilə tanış olublar.

Elmi sessiyanı giriş nitqi ilə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli açaraq yubilyarın keçdiyi mənalı və şərəfli həyat yolundan, alimin elmimizin inkişafı istiqamətindəki yorulmaz fəaliyyətindən danışdı. O, çoxəsrlik zəngin ənənələri olan Azərbaycan elminin böyük simaları arasında akademik Akif Əlizadənin xüsusi yeri olduğunu vurğulayıb. Qeyd edib ki, görkəmli alim ölkəmizdə və beynəlxalq aləmdə geologiya sahəsində özünün elmi məktəbini yaratmış, yaradıcı fəaliyyətlə yüksək təşkilatçılıq işini və vətəndaşlıq missiyasını üzvi surətdə əlaqələndirməyi bacarmışdır.

Azərbaycanda neft geologiyası və dağmədən geologiyası istiqamətlərinin perspektivli sahə kimi həmişə diqqət mərkəzində olduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli XX əsrdə Azərbaycanda paleontologiya elm sahəsinin yarandığını və Təbəşir dövrünün öyrənilməsi istiqamətində mühüm nailiyyətlərin əldə olunduğunu söyləyib. O, akademik Akif Əlizadənin həyatını bütünlüklə məhz paleontologiya sahəsinə həsr etdiyini və bu elm sahəsinə yeni inkişaf səviyyəsinə qaldırdığını bildirib. Diqqətə çatdırıb ki, Yer kürəsinin Mezozoy qatının dərinliklərində baş verən proseslərin geopaleontoloji baxımdan tədqiqi Akif Əlizadənin çoxillik araşdırmaları ilə yeni bir dərinlik qazanmışdır. Alimin özünəməxsus paleontoloji metodları ilə geologiya ilə yanaşı, coğrafiya, zoologiya, biokimyə elmlərinin kompleks təbii əsasında və riyazi elementlərin cəlb edilməsi vasitəsi ilə Yer təkinin daha dəqiq öyrənilməsinin möhkəm elmi əsasları yaradılmışdır.

AMEA prezidenti əlavə edib ki, akademik Akif Əlizadənin əsərlərində Azərbaycan elmində ilk dəfə olaraq böyük bir coğrafiyanın geopaleontozologiyası sistemli şəkildə tədqiq olunaraq ümumiləşdirilmişdir. Bundan başqa, Qafqazın Azərbaycan hissəsinin geopaleontozologiyasının elmi əsaslarla tədqiqi də böyük alimin adı ilə bağlıdır.

O, 1957-ci ildən etibarən akademik Akif Əlizadənin həyatının AMEA ilə bağlı olduğunu, alimin bu elm məbədində akademik yolunun mərhələlərini uğurla keçdiyini, dərin biliyi və geniş dünyagörüşü ilə laborantdan AMEA-nın prezidenti vəzifəsinədək yüksəldiyini qeyd edib. Bildirib ki, akademik Akif Əlizadə Elmlər Akademiyası sisteminə ən gənc elmlər namizədi və elmlər doktoru, ən cavan institut direktoru kimi də illərə imza atmışdır. O, 48 ildir ki Geologiya və Geofizika İnstitutuna rəhbərlik edir.

Akademik İsa Həbibbəyli yubilyarın hədsiz həyat eşqi ilə daim yaşamaq və yaratmaq iqtidarında olduğunu, Azərbaycan elminin müdrik ağsaqqalının ən gərgin, ən çətin anlarda belə sabaha böyük ümidlərlə baxdığını vurğulayıb. Bildirib ki, güclü tefəkkürə və yaddaşa malik akademik Akif Əlizadə həm də poeziya vurğunu, şeir həvəskarıdır.

Görkəmli alimin çoxillik elmi-təşkilati fəaliyyətinin dövlətimiz tərəfindən daim yüksək qiymətləndirildiyini söyləyən akademik İsa Həbibbəyli onun "Əməkdar elm xadimi" fəxri adına, respublika Dövlət mükafatına layiq görüldüyünü, "Şöhrət", "Şərəf", "İstiqlal", I dərəcəli "Əmək" ordenləri ilə təltif edildiyini xatırladı. O, Prezident İlham Əliyevin 25 fevral 2024-cü il tarixli Sərəncamı ilə akademik Akif Əlizadənin "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edildiyini diqqətə çatdırıb. AMEA rəhbəri bu Sərəncamın Azərbaycan elminə verilən qiymətin ifadəsi olduğunu bildirib, Azərbaycan alimləri adından elmimizə, elm adamlarına verdiyi yüksək dəyərə görə dövlət başçısına təşəkkür edib.

AMEA prezidenti daha sonra "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu"nu yubilyara təqdim edib. O, həmçinin Azərbaycan ziyalısının ən gözəl xüsusiyyətlərini özündə cəmləşdirən, dərin intuisiyaya, yüksək mənəviyyətə malik 90 yaşlı elm fədaisi Akif Əlizadəni yubileyi münasibətilə təbrik edərək, ona AMEA-nın Fəxri fərmanını təqdim edib.

Sonra AMEA-nın vitse-prezidenti akademik İbrahim Quliyev "Akademik Akif Əlizadə - alim, novator və elm təşkilatçısı" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib.

Akademik Akif Əlizadənin keçdiyi həyat yolundan, onun böyük elm təşkilatçısı kimi fəaliyyətindən danışan vitse-prezident görkəmli alimlə tanışlığının 1970-ci ilə təsadüf etdiyini söyləyib. O, böyük elm fədaisi ilə uzun illər birgə çalışdığını, Akif Əlizadənin səriştəsinə, bilik və bacarığına yaxından bələd olduğunu söyləyib, alimi humanist, xeyirxah və yardımsevər insan kimi xarakterizə edib.

Akademik İbrahim Quliyev qeyd edib ki, görkəmli alim uzun yol keçib, savadı, elmi, bacarığı ilə elmin pillələrində irəliləyə bilib. 27 yaşında elmlər namizədi, 35 yaşında elmlər doktoru olub.

Məruzəçi bildirib ki, akademik Akif Əlizadə ölkəmizdə elm və təhsilin inteqrasiyasına xüsusi diqqət yetirib, kadr hazırlığı sisteminin müasir standartlara uyğun təkmilləşdirilməsi, elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinin tədris prosesində tətbiqi, multidissiplinar biliklərin tədrisi istiqamətində mühüm işlər həyata keçirib.

Tədbirdə, həmçinin Bakı Dövlət Universitetinin Geologiya fakültəsinin Faydalı qazıntılar kafedrasının müdiri akademik Vasif Babazadənin "Endogen metallogeniyanın problemləri", Neft və Qaz İnstitutunun baş direktoru akademik Fəxrəddin Qədirəvovun "Qafqazın müasir geodinamikasının öyrənilməsində Geologiya və Geofizika İnstitutunun Massaçutes Texnologiya İnstitutu ilə uzunillik əməkdaşlığı" və Təbiət Tarixi Muzeyinin baş direktoru biologiya üzrə fəlsəfə doktoru Tariyel Eybatovun "Azərbaycanda paleontoloji və stratigrafik elmi tədqiqatlar: nailiyyətlər və perspektivlər" mövzusunda məruzələri dinlənilib.

Daha sonra Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri akademik Əhliman Əmiraslanov, "Azərbaycan İnterneyşnl Mayninq Company Limited" (AIMK) şirkətinin baş vitse-prezidenti Fərhəng Hədjazi və Azərbaycan Memarlar İttifaqının sədri Elbay Qasımzadə çıxış edərək həyatını elmə, maarifçiliyə həsr edən, innovativ ideyaları ilə fərqlənən akademik Akif Əlizadəni 90 illik yubileyi münasibətilə təbrik edib, ona həyatın ən şirin neməti olan cənsağlığı arzulayıblar.

Bildirilib ki, Akif Əlizadənin fitri istedadı, tükənməz enerjisi və gərgin axtarışları gələcək nəsillər üçün bir məktəbdir.

Görkəmli elm fədaisi ömrünün müdriklik çağında da yorulmadan çalışır, ictimai problemlərin həllində fəal iştirak edir. Geologiya sahəsində çalışan alimlər bu gün öz tədqiqat işlərində Akif müəllimin elmi yaradıcılığından, dəyərli ideyalarından bəhrələnilir.

Çıxışlarda qeyd olunub ki, Azərbaycan elminin inkişafında əvəzsiz xidmətləri olan qocaman alim həm də yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik insan kimi həmkarları, alim yoldaşları arasında, ümumiyyətlə, cəmiyyətdə böyük hörmət qazanıb. Azərbaycan ziyalısının ən gözəl xüsusiyyətlərini özündə cəmləşdirən akademik Akif Əlizadə bu 90 illi şərəflə yaşayıb, Vətənə, xalqa, elmə, təhsilə ləyaqətlə xidmət edib və etməkdədir. O, şərəfli əmək və elmi bioqrafiyası ilə gənclərimizə böyük nümunədir.

Tədbirdə, həmçinin Rusiya Elmlər Akademiyasının (REA) vitse-prezidenti akademik Taliya Xəbriyeva, REA Paleontologiya İnstitutunun direktoru akademik Aleksey Lopatin, REA-nın Zəlzələ Proqnozları Nəzəriyyəsi və Riyazi Geofizika İnstitutunun direktoru REA-nın müxbir üzvü Pyotr Shebalin, Qazaxıstan Respublikası FHN-nin Milli Seysmoloji Müşahidələr və Tədqiqatlar Elmi Mərkəzinin direktoru Daulet Sarsenbayev, Tacikistan Milli Elmlər Akademiyasının Geologiya, Zəlzələyə Davamlı Tikinti və Seysmologiya İnstitutunun direktoru Pulud Aminzoda, Massaçutes Texnologiya İnstitutunun Yer Atmosferi və Planet Elmləri Bölməsinin baş elmi işçi (təqaüddə olan) Robert Reilinger, Kırım Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü Bella Gavrilovna və digərləri tərəfindən yubilyara ünvanlanmış təbrik məktubları səsləndirilib.

Bundan başqa, Beynəlxalq Türk Akademiyasının prezidenti akademik Şahin Mustafayev, Rusiya Təbiət Elmləri Akademiyasının (RTEA) vitse-prezidenti akademik Əzizağa Şahverdiyev, Almaniyanın Martin-Lüter Universitetinin professoru Yan Lörçün, Ukrayna geoloq alimləri adından professor Yuri Katsın, İsrailin Təl-Əviv Universitetinin professoru Lev Eppelbaumun və RTEA-nın akademiki Vaqif Kərimovun yubilyarla bağlı videotəbrikləri nümayiş olunub.

Tədbirdə çıxış edən akademik Akif Əlizadə mənsub olduğu nəslin bütün sahələrdə dəstəklənməsində Ulu Öndər Əliyevin böyük diqqət və qayğısından söz açıb. Vurğulayıb ki, bu gün Ümummilli Liderin siyasi kursu Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Yubilyar onun yaradıcılığına verilən yüksək qiymətə görə dövlətimizin başçısına, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya dərin təşəkkürünü bildirib.

O, müəllimi olmuş akademiklərdən, taleyində mühüm rol oynamış böyük şəxsiyyətlərdən danışdı, gənclərə öz tövsiyələrini verib. Alim Azərbaycan elminin tərəqqisi naminə bundan sonra da əzmlə çalışacağını vurğulayıb.

Sonda akademik Akif Əlizadənin həyat yolunu əks etdirən "Elmə həsr olunmuş ömür" filmi nümayiş etdirilib.

Çoxəsrlik inkişaf yolu və zəngin ənənələri olan Azərbaycan elminin böyük simaları arasında görkəmli alim və ictimai xadim, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Dövlət Mükafatı laureatı, Əməkdar elm xadimi, akademik Akif Əlizadənin özünəməxsus xidmətləri və xüsusi yeri vardır.

Akademik Akif Əlizadə ölkəmizdə və beynəlxalq aləmdə geologiya sahəsində özünün elmi məktəbini yaratmış, yaradıcı fəaliyyətlə yüksək təşkilatçılıq işini və vətəndaşlıq missiyasını üzvi surətdə əlaqələndirməyi bacaran böyük alim-təşkilatçı kimi qəbul olunur. Təxminən 70 ildən çoxdur ki o, geniş mənada yer elmləri və təbiət elmlərinin, xüsusən də geologiya elminin inkişafı sahəsində yorulmadan ardıcıl və səmərəli şəkildə fəaliyyətini böyük uğurla davam etdirməkdədir.

Akademik Akif Əlizadənin şəxsi və elmi bioqrafiyası geniş mənada geologiya elmi və Milli Elmlər Akademiyası, xüsusən də Azərbaycan geologiyası ilə üzvi surətdə bağlıdır. Geologiya Akif Əlizadə üçün elmlə həyatı birləşdirən möhkəm bir körpü-

ana müddəalarını əks etdirən qiymətli və zəngin elmi-nəzəri irsəndir.

Akademik Akif Əlizadənin əsərlərində Azərbaycan elmində ilk dəfə olaraq böyük bir coğrafiyanın geopaleontozoolojiyası sistemli şəkildə tədqiq olunub ümumiləşdirilmişdir. Qafqazın Azərbaycan hissəsinin geopaleontozoolojiyasının elmi əsaslarla tədqiqi də akademik Akif Əlizadənin adı ilə bağlıdır. Görkəmli alimin bu istiqamətdəki tədqiqatları Azərbaycan geologiya elminə, azərbaycanşünaslığa sanballı elmi xidmətin ifadəsidir. Kiçik Qafqazın və Macarıstanın timsalında Şərqi Avropanın Mezozoy qatının geopaleontologiyasının, Təbaşir dövrünün müqayisəli tədqiq məsələlərini də ilk dəfə geniş elmi ic-

ata babası şeyxülislamliq səviyyəsinə yüksəlmiş Axund Ağacavad oğlu Əlizadədən, tanınmış həkim və səhiyyə təşkilatçısı olmuş atası Ağamehdi Əlizadədən gələn genetikanın da özünəməxsus rolunu vardır. Bundan başqa, ali təhsil aldığı Azərbaycan Sənaye İnstitutunda, uzun illərdən bəri yorulmadan fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında gənclər təşkilatından, tələbə elmi cəmiyyətin-

prezidenti olaraq özünü ölkəmizdə yer elmləri istiqamətinin lideri kimi təsdiq etmişdir. Onun böyük elmi nüfuzu və yüksək təşkilatçılıq təcrübəsi akademiyanın Yer Elmləri Bölməsinin əhatə etdiyi elmi-tədqiqat institutlarının işində yeniləşmə və canlanmanın yaranmasına təkən vermişdir. Bundan başqa, akademiyanın vitse-prezidenti kimi əhatə etdiyi beynəlxalq əlaqələr sahəsi də həmin dövrdə genişləndirilmişdir.

Görkəmli elm xadimi Akif Əlizadə 2013-cü ilin aprelindən 2019-cu ilin oktyabr ayınadək Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti olmuşdur. Akif Əlizadənin rəhbərliyi ilə akademiya ölkəmizin elm strategiyasının, elmin inkişafı siyasətinin həyata keçirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılmış, o cümlədən Milli Elmlər Akademiyasının cəmiyyətin inkişafındakı rolunun qüvvətləndirilməsi istiqamətində düşünülmüş tədbirlər müəyyənləşdirilib gerçəkləşdirilmişdir. Bundan başqa, həmin dövrdə Milli Elmlər Akademiyasının idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi sahəsində də bir sıra yeni təşəbbüs-

dirməsi onun mövcud təcrübəni gələcək nəsillərə çatdırması baxımından xidmətdir.

Onu yaxından tanıyanlar çox yaxşı bilir ki, Akif Əlizadə geniş elmi dünyagörüşü, zəngin həyat təcrübəsi, çoxillik idarəetmə bacarıqları ilə yanaşı, həm də böyük həyat eşqi, nikbinliyi ilə seçiyənlərdir. Gələcəyə nikbin baxış və ürək genişliyi Akif müəllimin xarakteridir. Akademik dünya ədəbiyyatına, Azərbaycan poeziyasına yaxından bələddir. Akademiya mühitində ictimai və elmi proseslərin təhlili və qiymətləndirilməsi proseslərində nadir poeziya incilərindən, poetik nümunələrdən yerli-yerində istifadə etməsi, seçilmiş ibrətamiz şeir nümunələrini əzbər deməsi Akif müəllimin həyat eşqinin ədəbiyyat vasitəsilə ifadə edilən təzahürüdür. Xüsusi maraq göstərdiyi, şeirlərini daha çox əzbər dediyi Hüseyn Cavidin yaradıcılığı görkəmli alim üçün həyatın və cəmiyyətin fəlsəfi dərinliyin bələdçisi, Mikayıl Müşfiqin ilhamlı şeirləri isə həyat eşqinin qanadlı romantikasidir.

Hazırda Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Geologiya və Geofizika İnstitutunun direktoru kimi fəaliyyətini uğurla davam etdirən akademik Akif Əlizadə geologiya elminin inkişafı naminə geniş elmi-təşkilatı iş aparmaqda davam edir. Son illərdə akademik rəhbərliyi ilə Qarabağın geoloji atlası hazırlanıb nəşr edilmişdir. İnstitutda Azərbaycanın ən nadir sərəfətlərindən biri olan palçıq vulkanlarının araşdırılıb öyrənilməsi sahəsində səmərəli elmi-tədqiqat işləri aparılır. Azərbaycanda palçıq vulkanları abidələrinin turizm obyektlərinə çevrilməsi həm də akademik Akif Əlizadənin rəhbərliyi ilə Geologiya və Geofizika İnstitutu alimlərinin bu sahədə əldə etdikləri mühüm elmi nəticələrin, işləyib hazırladıqları əsaslandırılmış elmi təkliflərin işığında yaranmış reallıqdır. Akif Əlizadənin baş redaktoru olduğu, Azərbaycan və ingilis dillərində çap edilmiş "Azərbaycanın palçıq vulkanları" albom-xəritəsi dünya geologiya elmi səviyyəsində böyük maraq doğuran unikal nəşrdir. Onun təşəbbüsü ilə 2022-2023-cü illərdə Bakıda gənc geoloq alimlərin yay və payız məktəblərinin təşkili və keçirilməsi isə geologiya elminin gələcək inkişafına ünvanlanmış əhəmiyyətli elmi layihədir.

Akademik Akif Əlizadə geologiya elmində xüsusi yeri və əhəmiyyəti olan qiymətli elmi əsərlərin müəllifidir. Onun 270 elmi əsəri, o cümlədən 15 monoqrafiyası, 6 müəlliflik şəhadətnaməsi almış ixtirası geologiya elminə mühüm elmi töhfələr kimi qəbul olunur. Alimin son illər 2 cildde çap olunmuş "Seçilmiş əsərləri" geologiya elminin zənginləşdirən nəşrdir. Akademik Akif Əlizadənin elmi rəhbərliyi ilə hazırlanmış 2 elmlər doktoru və 16 fəlsəfə doktoru Azərbaycan geologiya elminin inkişafı yollarında inamla çalışmaqda davam edirlər. Görkəmli alim Rusiya Təbiət Elmləri Akademiyasının fəxri üzvüdür.

Azərbaycan dövləti böyük alim və elm təşkilatçısı, tanınmış ictimai xadim akademik Akif Əlizadənin çoxillik elmi-təşkilatı fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmişdir. Əməkdar elm xadimi fəxri adına layiq görülmüş akademik Akif Əlizadə "Şöhrət", "Şərəf", "İstiqlal", I dərəcəli "Əmək" ordenləri ilə təltif olunmuşdur. O, Respublika Dövlət mükafatı laureatıdır.

Azərbaycan elminin cavanlıq eşqi ilə yaşayıb çalışan müdrik aqsaqqalı, Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Geologiya və Geofizika İnstitutunun direktoru, akademik Akif Əlizadəni ürəkdən təbrik edir, ona möhkəm cansağlığı və elmimizin, ictimai fikrimizin inkişafı yollarında daha böyük uğurlar arzulayırıq.

İsa HƏBİBƏYLİ
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti,
Milli Məclisin deputatı, akademik

Mezozoy dərinliyi və müasirlik

dür. Abşeron coğrafiyası mühitində formalaşmış, Azərbaycan Sənaye İnstitutunun geoloji-kəşfiyyat fakültəsini bitirmiş, qısa müddət Suraxanıneft mədənlərində çalışmış Akif Əlizadə 1957-ci ildən etibarən taleyini həmişəlik olaraq geologiya elminə bağlamışdır. Artıq 67 ildir ki o, Azərbaycan geologiya elminin inkişafı yollarında ardıcıl olaraq, yorulmadan, səmərəli şəkildə fəaliyyət göstərməkdə, çalışmaqda davam edir.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycanda geologiya elmi son yüzillikdə formalaşmışdır. Ölkənin təbii sərvətləri nəzərə alınmaqla, Azərbaycan neft geologiyası və dağ-mədən geologiyası daha çox inkişaf etmiş, perspektivli sahə kimi həmişə diqqət mərkəzində olmuşdur. Bununla yanaşı, XX əsrdə Azərbaycanda paleontologiya elm sahəsi də yaranmış və Təbaşir dövrünün öyrənilməsi istiqamətində özünəməxsus mühüm nailiyyətlər qazanılmışdır. Akif Əlizadə də həyatını bütününü həm Azərbaycan, həm də dünya elmi üçün yeni və aktual olan paleontologiya sahəsinə həsr etmişdir. Yer kürəsinin Mezozoy qatının dərinliklərində baş verən proseslərin geopaleontoloji baxımdan tədqiqi Akif Əlizadənin ciddi, səmərəli və çoxillik araşdırmaları ilə yeni bir dərinlik qazanmışdır.

Akademik Akif Əlizadənin tədqiqatları Aralıq dənizi ətrafından Qafqaza və Xəzər dənizi hövzəsinə qədərki böyük bir coğrafiyanı əhatə edir. Görkəmli elm xadimi Akif Əlizadənin özünəməxsus paleontoloji metodları və yanaşmaları ilə, necə deyirlər, geologiya ilə yanaşı, coğrafiya, zoologiya, biokimyə elmlərinin kompleks tətbiqi əsasında və riyazi elementlərin cəlb edilməsi vasitəsi ilə Yer inkişafının daha dəqiq öyrənilməsinin möhkəm elmi əsasları yaradılmışdır. Akif müəllimin böyük uğurlu 1961-ci ildə təqdim etdiyi namizədlik, 1969-cu ildə cəsarətlə müdafiəyə çıxardığı doktorluq dissertasiyaları Azərbaycan geopaleontologiyasında mühüm elmi hadisə kimi qarşılanmış və yüksək elmi qiymət almışdır. Görkəmli alimin imzası ilə yarım əsrdən artıq dövrdə təqdim olunan çoxsaylı elmi əsərlər, monoqrafik tədqiqatlar, mühüm nəzəri və təcrübə əhəmiyyətə malik olan məqalələr, elmi-kütləvi xarakterli araşdırmalar Azərbaycan geologiya elminin inkişaf yolunu, mühüm uğurlarını, əsas problemlərini və

timaiyyəyə akademik Akif Əlizadə təqdim etmişdir.

Müxtəlif illərdə Türkiyə, Rusiya, Böyük Britaniya, Norveç, İran alimləri ilə birgə apardığı, əksər məqamlarda rəhbərlik etdiyi elmi tədqiqatlar, beynəlxalq konfranslardakı məruzələri, dövlət reyestrinə daxil olan ixtiraları və patentləri akademik Akif Əlizadənin Azərbaycanda və beynəlxalq aləmdə elmi ictimaiyyət tərəfindən qəbul olunmuş görkəmli bir alim olduğunu isbat etmişdir. Akademik elmi rəhbərliyi ilə Bakıda, Moskvada, Xarkovda nüfuzlu Dissertasiya şuralarında uğurla müdafiə etmiş tanınmış yetirmələrinin əsərləri ilə Azərbaycan geologiya elmi daha da zənginləşmişdir. Başçılıq etdiyi konkret elmi istiqamət əsasında yaradılmış laboratoriyada çalışan alimlərin sistemli tədqiqatları da bura əlavə olunarsa, ölkəmizdə məhz bu əsasla Təbaşir dövrünün geopaleontozoolojiyası məktəbi formalaşmışdır. Bu, yeni Təbaşir dövrünün, Mezozoy qatının dərinliklərinin özünəməxsusluqlarının və faunasının, stratigrafik materiallarının tədqiq edilməsi və mühüm elmi nəticələrin əldə edilməsi böyük alimin Azərbaycan paleontologiya elmində yaratdığı yeni elmi istiqamətdir.

Bundan başqa, akademik Akif Əlizadə paleocoğrafiya, neft geologiyası, ekologiya istiqamətlərində də geologiya elmini daha dərinliklərə aparacaq qiymətli tədqiqat əsərlərinin müəllifidir. Akademik Akif Əlizadənin rəhbərliyi ilə hazırlanmış və onun baş redaktorluğu ilə nəşr olunmuş "Azərbaycan geologiyası" sənəkləndirilmiş Vətən elminə sanballı töhfədir. Bu, akademik rəhbərliyi ilə hazırlanmış Azərbaycanın sanballı geologiya ensiklopediyasıdır. Azərbaycan geologiyasının və geologiya elminin tarixi və problemləri, yaradıcıları və əsas simaları bu ensiklopedik xarakterli monoqrafik nəşrdə mövcud reallıqları və gələcək perspektivləri ilə birlikdə özünün elmi ifadəsini tapmışdır. Eyni zamanda akademik Akif Əlizadənin elmi rəhbərliyi və bilavasitə yaxından iştirakı ilə hazırlanmış "Geologiya elmi simalarında" kitabı da "Azərbaycan geologiyası" çoxcildliyini tamamlayan və daha da zənginləşdirən qiymətli ensiklopedik nəşr kimi mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Akif Əlizadə həm də böyük elm təşkilatçısıdır. Heç şübhəsiz, bu istiqamətdə onun nəsil şəcərəsindən -

dən başlanan yolun təşəbbüskarlığı və təcrübəsi də ilkin bünövrə, möhkəm təməl mənasında mühüm rol oynamışdır. O, gənclər təşkilatının sədri kimi səmərəli fəaliyyəti ilə Akademiya Gənclər Təşkilatının tarixinə özünün möhürünü vurmuşdur. Akif Əlizadə Elmlər Akademiyası sistemində ən gənc elmlər doktoru, ən cavan institut direktorunun müavini kimi illərə imza atmışdır.

Hələ 35 yaşında böyük uğurlu doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək geologiya-mineralogiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almış Akif Əlizadə təkcə bu elm sahəsində deyil, bütövlükdə Azərbaycan elmində ən gənc elmlər doktorlarından biri olmuşdur. Azərbaycan Elmlər Akademiyası sistemində 36 yaşında elmi-tədqiqat institutu direktorunun müavini, 42 yaşında isə Geologiya İnstitutunun direktoru vəzifəsinə yüksəlməsi elmi-təşkilatı fəaliyyət baxımından ciddi bir rekorddur. Akademik Akif Əlizadə ölkə üzrə ən çox direktorluq stajına malik olan elm təşkilatçısıdır.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Geologiya İnstitutu 48 ildir ki, akademik Akif Əlizadənin rəhbərliyi altında səmərəli fəaliyyət göstərir. Bu gün Geologiya İnstitutu Azərbaycanda və dünyada mötəbər elmi mərkəzlərdən biri hesab olunur. İnstitutda yetişən elmlər doktorları və fəlsəfə doktorları, dosentlər və professorlar, Elmlər Akademiyasının həqiqi və müxbir üzvləri ölkəmizdə geologiya elminin tədqiqi, tədrisi, geoloji kəşfiyyat işlərinin idarə olunması, proqnozlaşdırılması sahələrində böyük mövqə qazanmış və Vətənə sanballı elmi töhfələr vermişlər.

Akademik Akif Əlizadə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında elm sahəsində inkişafın bütün pillələrini keçmişdir. Geologiya İnstitutunda baş laborant kimi fəaliyyətə başlayan alimin kiçik elmi işçilikdən direktorluğa qədər keçdiyi zəngin və şərəfli yol, qazandığı böyük təcrübə, əldə etdiyi mühüm elmi nailiyyətlər sonrakı mərhələlərdə vəzifə iyerarxiyasında onun irəliyə doğru inkişafını şərtləndirmişdir. Elm sahəsində əldə etdiyi böyük nəticələrə və təşkilatçılıq istiqamətindəki mühüm təcrübəsinə görə akademik Akif Əlizadənin vaxtilə Elmlər Akademiyasında vitse-prezident vəzifəsinə seçilməsi elmi ictimaiyyət tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır. Akademik Akif Əlizadə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-

lər irəli sürülmüş, zamanın tələbindən doğan təzə struktur bölmələr yaradılmış, elmin təşkilində və müasir idarəetmənin təmin olunmasında informasiya texnologiyalarının yeri və meydanı genişləndirilmişdir. Eyni zamanda A.Əlizadənin prezidentliyi dövründə bu ali elmi qurumda, xüsusən Humanitar və İctimai Elmlər bölmələrində azərbaycançılıq ideyaları ön mövqeyə çıxarılmış, fənlərarası, elm sahələri arası əlaqələrin təmin edilməsi, yaxınlaşdırılması işinə start verilmiş, AMEA-nın beynəlxalq əlaqələri genişləndirilmişdir. Akademiyanın rəhbərinin təşəbbüsü ilə elm mədəninin tarixində ilk dəfə olaraq Elm festivalı keçirilmişdir. Akademik Akif Əlizadənin "elmin təbliğinin effektiv forması" kimi qiymətləndirdiyi Bakı Elm Festivalı Azərbaycan elminin populyarlaşdırılması, elmin nailiyyətlərinin nümayiş etdirilməsi baxımından əhəmiyyətli hadisəyə çevrilmişdir.

Milli Elmlər Akademiyası sistemində uzun illər ərzində həm də ardıcıl olaraq elmi-təşkilatı fəaliyyətlə məşğul olmuş görkəmli alimin elm tarixi və müasir elmi proseslərdə əlaqədar baxışlarından ibarət olan elmi-publisistik məqalələrinin və müsahibələrinin də meydana çıxmasına şərait yaratmışdır. Akademiyanın 2022-ci ildə 2 cildde nəşr etdiyi "Azərbaycan elmi: Gələcəyə baxış" adlı seçilmiş məruzələr, çıxışlar, məqalələr və müsahibələr toplusu böyük elm təşkilatçısının elm sahəsinin müxtəlif istiqamətlər üzrə inkişaf etdirilməsinə dair fikirləri və mülahizələrinin sanballı elmi salnaməsidir. "Azərbaycan elmi: Gələcəyə baxış" külliyyatı həm də Akif Əlizadənin çoxillik iş təcrübəsini, müşahidələri və mülahizələrini sistemli şəkildə əks etdirən əhəmiyyətli materiallar külliyyatıdır. Kitabdakı "Əsrin müqaviləsi və fundamental elmlərin inkişafı", "Müasir dünyanın çağırışları və Azərbaycan elminin prioritetləri" (2014), "Hayat fəlsəfəsi" (2015), "Elm və təhsilin inteqrasiyası: problemlər və perspektivlər" (2016), "Strateji yol xəritələri və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası" (2018), "Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Azərbaycan geologiya elmi" (2021) kimi məqalələr və müsahibələr Azərbaycan elmsənəsinin qiymətli nümunələridir. Akademik Akif Əlizadənin elm tarixinə və elmsənəsinə dair məqalələri və müsahibələri kitab halında çap et-

DSX-nin Xüsusi Məktəbinin kursantları ilə görüş

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) Xüsusi Məktəbinin kursantları AMEA Rəyasət Heyətində olublar.

AMEA-nın Rəyasət Heyətinin tarixi binası ilə tanış olan kursantlara binanın inşa olunma tarixi barədə məlumat verilib. Vaxtilə İsmailiyyə sarayı adlandırılan bu binanın əsasının tanınmış Azərbaycan milyonçusu Musa Nağıyev tərəfindən 1907-ci ildə qoyulduğu və binanı dünyadan erkən köçən oğlu İsmayılın xatirəsinə tikdirdiyi qonaqların nəzərinə çatdırılıb. Bildirilib ki, Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyəti üçün nəzərdə tutulmuş binanın layihəsini polyak memarı, mülki mühəndis İosif Ploşko hazırlayıb. Həmçinin Azərbaycan Elmlər Akademiyası yarandığı gündən bu quruma rəhbərlik etmiş bütün prezidentlər barədə məlumatlar qonaqların diqqətinə çatdırılıb.

Daha sonra DSX-nin Xüsusi Məktəbinin kursantları AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli ilə görüşüblər.

Akademik İsa Həbibbəyli kursantların bu elm ocağına ziyarətinin AMEA heyətində fərqli səhifə olduğunu və bu görüşün iki qurum arasında körpü rolunu oynadığını söyləyib. Fevralın 21-də Akademiyada Azərbaycan Respublikasında akkre-

ditə olunmuş xarici dövlətlərin hərbi ataşələri ilə baş tutan görüşü xatırladan alim bugünkü tədbirin qələmlə-silahın, ordu ilə ziyalının birliyinin, həmçinin elmə silahlı qüvvələrin həmrəyliyinə əyani sübutu olduğunu vurğulayıb.

AMEA rəhbəri 2024-cü il fevralın 7-də keçirilən prezident seçkilərində İlham Əliyevin inamlı qələbə qazanaraq növbəti müddətə dövlət başçısı seçildiyini diqqətə çatdırıb. O, müstəqil Azərbaycanın tarixində ilk dəfə olaraq seçkilərin bütün ölkə ərazisində keçirilməsinin ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin növbəti təsbiti olduğunu deyib. Akademik İsa Həbibbəyli milli tariximi-

zən ən böyük sərkərdəsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında torpaqlarımızın işğaldan azad edildiyini, üçrəngli zəfər bayrağımızın sərhədlərimiz boyunca dalğalandırıldığını, həmçinin 2023-cü ildə birgünlük antiterror tədbirləri nəticəsində suverenliyimizin tam bərpa edildiyini bildirib. O, 15 oktyabr 2023-cü il tarixində Xankəndidə Dövlət Bayrağımızın ucaldılmasının çoxillik böyük arzularımızın ənənəsi olduğunu qeyd edib.

"Müasir müstəqil Azərbaycanın dinamik inkişafının, Vətən müharibəsində qazanılan tarixi qələbənin təməli məhz Ulu Öndər Heydər Əli-

yev tərəfindən qoyulmuşdur", - deyən AMEA prezidenti bildirib ki, Ümummilli Liderin müəyyən etdiyi siyasi-ideoloji xətt, dövlətçilik istiqaməti Azərbaycan dövlətinin bütün dövrlər üzrə əbədi yol xəritəsidir.

Alim Prezident İlham Əliyevin fevralın 14-də Milli Məclisdə andiçmə mərasimində çıxışı zamanı ötən 20 ildə Azərbaycanın qazandığı uğurları əsaslı şəkildə diqqətə çatdıraraq hədəfləri açıqladığını və ölkəmizin davamlı inkişafını şərtləndirən amillər sırasında texnoloji tərəqqini xüsusi qeyd etdiyini söyləyib. XXI əsrin dünyada yeni elmi inqilab və texnoloji inkişaf çağı hesab olunduğunu deyən akademik İsa Həbib-

beyli tarixə yeni nəsil müharibə kimi düşmüş İkinci Qarabağ müharibəsində pilotsuz uçuş aparatlarından, müasir silah və texnikalardan geniş istifadə edildiyini diqqətə çatdırıb.

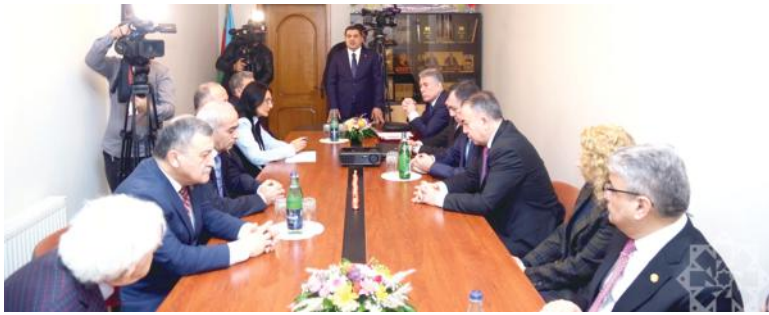
AMEA rəhbəri kursantlara vətənpərvərlik keyfiyyətlərinin formalaşdırılmasının vacibliyini qeyd edib, peşəkar, vətənpərvər, savadlı, texnoloji yenilikləri mənimsəməyə və tətbiq etməyə qabil müasir dünyagörüşlü kadrların yetişdirilməsinin önəmini vurğulayıb.

Sonra çıxış edən DSX-nin Xüsusi Məktəbinin müəllimi Cabir İsgəndərov səmimi qəbula və qonaqpərvərliyə görə AMEA rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirib.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının yubileyi münasibətilə

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Bakıdakı daimi nümayəndəliyində Naxçıvan Muxtar Respublikasının təşkil olunmasının 100-cü ildönümünə həsr edilmiş "Heydər Əliyev və Naxçıvanın muxtariyyəti" adlı dəyirmi masa keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən daimi nümayəndəliyin rəhbəri Bəxtiyar Əsgərov qədim, zəngin, çoxəsrlik tarixə, mədəniyyətə, dövlətçilik ənənələrinə malik və "Şərqi qapısı" adlandırılan qədim Naxçıvanın keçirdiyi mürəkkəb və çətin, eyni zamanda, şərfli tarixi inkişaf yolundan ətraflı danışdı. Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaranmasının Azərbaycanın siyasi tarixində çox mühüm hadisə olduğunu bildiren B.Əsgərov Prezident İlham Əliyevin 2023-cü il dekabrın 30-da imzaladığı "Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illik yubileyinin qeyd olunması haqqında" Sərəncamı müstəqil və qalib ölkəmizin müasir tarixində əhəmiyyətli hadisə adlandırıb.

Milli Məclisin deputatı, Qərbi Azərbaycan İcmasının sədri Əziz Ələkbərli çıxışında tarixi torpaqlarımıza qayıdış uğrunda mübarizə apardıqlarını, bu kontekstdə Qərbi Azərbaycan torpaqlarına qayıdışla bağlı ilk tədbirin də məhz Naxçıvanda keçirildiyini qeyd edib. Deputat müstəqil Azərbaycanın quruculuğu prosesinin Naxçıvandan başladığını xatırladaraq deyib ki, Naxçıvan Azərbaycanın yeni hədəflərinin həyata keçirilməsində ən öndə gedən bölgələrdən biri olacaq.

Sonra çıxış edən Milli Məclisin deputatı Jalə Əliyeva Naxçıvanı düşünən beyinlər, istedadlar diyarı adlandıraraq, Deputat Naxçıvan torpağında böyük ictimai-siyasi xadimlərin yetişdiyini diqqətə çatdırıb.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli Prezident İlham Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illiyinin qeyd olunması haqqında Sərəncamının Naxçıvanın çoxəsrlik inkişaf yoluna verilən böyük dəyərini nəticəsi kimi qiymətləndirib. O qeyd edib ki, Naxçıvanın taleyində Ulu Öndərin müstəsna rolu var. Ulu Öndərin həm sovet hakimiyyəti, həm də müstəqillik illərində göstərdiyi xidmətlər muxtar respublika da daxil olmaqla, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanılmasında böyük rol oynayıb. Heydər Əliyev Naxçıvan da daxil olmaqla, Azərbaycanın müstəqilliyinə öz möhürünü vurub. Bu gün Naxçıvan öz 100 illiyini yeni inkişaf mərhələsi ilə qarşılayır.

Sonda tədbir iştirakçıları Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illik yubileyinə həsr edilmiş kitab sergisi ilə tanış olublar.

AMEA-nın kollektivi Xocalı soyqırımını abidəsini ziyarət edib

Xocalı soyqırımının 32-ci ildönümü ilə əlaqədar AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, Rəyasət Heyətinin üzvləri, aparatın struktur bölmələrinin rəhbərləri, o cümlədən elmi müəssisə və təşkilatların nümayəndələri, gənc alimləri Xocalı soyqırımını abidəsini ziyarət ediblər.

Elmi ictimaiyyətin nümayəndələri soyqırımını abidəsinin önünə gül dəstələri düzərək, faciə qurbanlarının əziz xatirələrini ehtiramla anıblar.

Anım tədbiri

Elm və Təhsil Nazirliyinin Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun Həmkarlar Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Xocalı soyqırımının 32-ci ildönümünə həsr olunan tədbir keçirilib.

Öncə soyqırım qurbanlarının və ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş igid Vətən övladlarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun baş direktoru AMEA-nın müxbir üzvü Misir Mərdanov Xocalı soyqırımının XX əsrin insanlıq əleyhinə yönəlmiş ən amansız cinayətlərindən, ən qəddar terror aktlarından biri olduğunu bildirib. Qeyd edib ki, 1992-ci ilin 26 fevral tarixində Xocalıda baş vermiş qırğın erməni millətçilərinin Azərbaycan xalqına qarşı apardıqları işğalçılıq, etnik təmizləmə və soyqırımını siyasətinin davamı idi. Bu faciə zamanı 613 nəfər dinc əhali xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilib, əksəriyyəti yaşlılar, qadın və uşaqlar olmaqla 1275 nəfər əsir götürülüb, onlardan 150 nəfərin taleyi isə bu günə kimi məlum olmadığını bildirib.

Professor Misir Mərdanov qətləmin beynəlxalq miqyasda tanınması istiqamətində ölkə başçısı İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi altında həyata keçirilən işlərdən, o cümlədən "Xocalıya ədalət!" kampaniya-

sının önəmindən danışdı. Alim hazırda bir neçə dövlət parlament səviyyəsində, eləcə də ABŞ-nin 30-dan çox ştatında faciəni xatırlayan Xocalı soyqırımını tanıdığı, Avropanın, Asyanın qabaqcıl dövlətlərində Xocalı faciəsinin qurbanlarına abidələr ucaldıldığını bildirib.

Sonra tədbirdə çıxış edən hərbi ekspert Ədalət Verdiyev Azərbaycan xalqının qan yaddaşı olan Xocalı faciəsi, ermənilərin zaman-zaman xalqımıza qarşı törətdikləri vəhşiliklər və Xocalı soyqırımını ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinin nəzərinə çatdırılması üçün görülməsi vacib olan işlər barədə ətraflı məlumat verib. 32 il keçməsinə baxmayaraq Azərbaycan xalqının Xocalı soyqırımını unutmadığını bildirdi. Ə.Verdiyev xüsusi olaraq vurğulayıb ki, Azərbaycan Respublikasının Pre-

zidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti və müzəffər Ordumuzun şücaəti sayəsində 2020-ci il Vətən müharibəsində erməni qəsbkarlarına ağır bir zərbə vuruldu, əzəli torpaqlarımız düşmən işğalından azad oldu. 44 günlük müharibədə misilsiz igidlik nümunələri göstərən qəhrəman oğullarımız Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Xocalı faciəsi qurbanlarının da qisasını aldı, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmadı. O, Xocalı həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması istiqamətində tədbirlər görməyin vacibliyini vurğuladı.

Daha sonra institutun digər elmi əməkdaşları da çıxış edərək, Xocalı soyqırımının dəhşətlərinin unudulmaması və gənclərin vətənpərvərlik ruhunda böyüməsi üçün təkliflərini səsləndiriblər.

Azərbaycan şərqşünaslıq elminin akademik Həmid Araslı mərhələsi

AMEA-nın akademik Ziya Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutunda akademik Həmid Araslının 115 illiyinə həsr olunmuş "Azərbaycan şərqşünaslıq elminin akademik Həmid Araslı mərhələsi" mövzusunda elmi sessiya keçirilib.

Elmi sessiyanı giriş sözü ilə açan AMEA-nın vitse-prezidenti vəzifəsini icra edən Şərqşünaslıq İnstitutunun direktoru, akademik Gövhər Baxşəliyeva görkəmli alim akademik Həmid Araslının XX əsr Azərbaycanın elmi və ədəbi-ictimai həyatında aparıcı mövqeyə malik şəxsiyyətlərdən biri olduğunu deyərək, doğma ədəbiyyatın öyrənilməmiş problemlərini, onun orta əsrlər mərhələsinin bir çox naməlum və ya az tanınan simaları və bədii nümunələri haqqında ilk araşdırıcı sözünü dedi-yini, özünün elmi-nəzəri mülahizələri, üzə çıxardığı yeni materiallar, mənbələrə orijinal yanaşma və

özünəməxsus düşüncə tərzini səflərlərinin ənənələrini inkişaf etdirərək yeni bir ədəbi məktəbin əsasını qoyduğunu qeyd edib.

Akademik G.Baxşəliyeva Həmid Araslının 1970-ci ildən 1981-ci ilədək Şərqşünaslıq İnstitutunun direktoru vəzifəsində çalışdığını xatırladaraq, institut direktoru kimi onun şərqşünaslıq elminin tərəqqisi, institutun keçmiş SSRİ-nin digər Şərqşünaslıq İnstitutları arasında ön sıraya çıxması, onun ittifaq və xarici ölkələrin şərqşünaslıq mərkəzləri ilə elmi əlaqələrinin möhkəmlənməsi və genişlənməsi üçün qüvvə və bacarığını əsirgəmədiyini qeyd edib.

Şərqşünaslıq İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Ruhəngiz Cümşüdlü elmi sessiyada "Akademik Həmid Araslı və Azərbaycan klassik ədəbi irsi", İran filologiyası şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Günay Verdiyeva "Həmid Araslı və ədəbi əlaqələr", Şərqşünaslıq elminin tarixi və nəzəriyyəsi şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Lalə Mikayılzadə "Həmid Araslının Azərbaycan folklorşünaslığına dair tədqiqatları" mövzusunda məruzələrlə çıxış ediblər. Qeyd olunub ki, "Kitabi-Dədə Qorqud"un yasaq edildiyi XX əsrin 40-cı illərində Həmid Araslı "Kitabi-Dədə Qorqud"un ilk tədqiqatçısı və onun Azərbaycan xalqına mənsub olduğunu ilk dilə gətirən görkəmli ədəb olmuş, hətta o, görülən işlə kifayətlənməmiş, eposa yeni zəngin faktlar əlavə etməklə onu daha dolğun müqəddimə və şərhlerle 1962-ci və 1978-ci illərdə yenidən çap etdirmişdir.

Daha sonra məruzələr ətrafında müzakirələr aparılıb.

Sonda akademik Həmid Araslının qızı AMEA-nın müxbir üzvü Nüşabə Araslı çıxış edərək, atasının xatirəsinə göstərilən hörmət və ehtirama görə Şərqşünaslıq İnstitutunun rəhbərliyinə və kollektivinə təşəkkürünü bildirib.

Naxçıvan Bölməsi Rəyasət Heyətinin iclası

AMEA Naxçıvan Bölməsində Rəyasət Heyətinin iclası olub.

Bölmənin sədri akademik İsmayıl Hacıyev əvvəlcə iclas iştirakçılarına gündəlikdəki məsələlərə tanış edib.

Gündəlikdəki ilk məsələ Azərbaycan Respublikası Prezidentinin andiçmə mərasimindəki çıxışından irəli gələn vəzifələri əhatə edib. Bu barədə danışan bölmə sədri bildirib ki, cənab İlham Əliyev 7 fevral 2024-cü ildə keçirilən növbədənəkar prezident seçkilərində 92.12% səsə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş, fevral ayının 14-ü andiçmə mərasimi olmuşdur. Ölkə başçısı geniş çıxışında əldə olunmuş uğurları diqqətə çatdırmış, ölkənin və xalqın uğurlu gələcəyi üçün mühüm vəzifələr müəyyənləşdirmişdir. Bölmə sədri dinləyiciləri həmin vəzifələrlə tanış edib.

İsmayıl Hacıyev 30 dekabr 2023-cü ildə ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin Naxçıvan Muxtar Res-

publikasının 100 illiyi münasibətilə imzaladığı sərəncamın icrası məqsədilə bölmə kollektivi tərəfindən yerinə yetirilməli işlərdən, keçiriləcək konfranslardan, çapa hazırlanan kitablardan söz açıb.

Rəyasət Heyəti muxtar respublikanın 100 illiyi münasibətilə keçirilməsi nəzərdə tutulan beynəlxalq elmi konfransın əhatə edəcəyi mövzular, konfrans materiallarının dərci kimi məsələləri müzakirə edib, məsələ ətrafında fikir mübadiləsi aparıb.

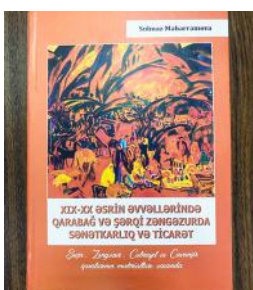
Daha sonra AMEA-nın müxbir üzvü Vəli Baxşəliyev beynəlxalq indeksli jurnallar üçün məqalələrin yazılması və onların elmetrik bazalarda yerləşdirilməsi barədə çıxış edib, tədqiqatçıları maraqlandıran suallara aydınlıq gətirib.

Rəyasət Heyəti, həmçinin bir neçə elmi işçinin elmi tədqiqat planlarını və AMEA Naxçıvan Bölməsinin Gənc Alim və Mütəxəssislər Şurasının yeni tərkibini təsdiq edib.

Gündəlikdəki cari məsələlərin müzakirəsindən sonra iclasa yekun vurulub.

"XIX-XX əsrin əvvəllərində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə sənətkarlıq və ticarət" adlı kitab işıq üzü görüb

AMEA-nın Tarix İnstitutunun baş elmi işçisi tarix elmləri doktoru, dosent Solmaz Məhərrəmovanın "XIX-XX əsrin əvvəllərində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə sənətkarlıq və ticarət" kitabı çapdan çıxıb.

Monografiya XIX-XX əsrin əvvəllərində Şuşa, Zəngəzur, Cəbrayıl və Cavanşir qəzalarının materialları əsasında Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə (indiki Laçın, Qubadlı, Zəngilan və Kəlbəcər inzibati rayonları) sənətkarlıq və ticarətinə həsr olunmuş ilk fundamental əsərdir. Burada XIX-XX əsrin əvvəllərində Şuşa, Zəngəzur, Cəbrayıl və Cavanşir qəzalarına aid çoxsaylı məxəzələr, habelə həmin bölgələrin XX əsrin 90-cı illərində Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycanın müxtəlif rayonlarında məskunlaşmış sakinlərinin məlumatları və müəllifin

şəxsi müşahidələri əsasında çoxsaylı sənətkarlıq sahələri və sənətkarlıq məlumatları, onların hazırlanmasında istifadə edilmiş əmək alətləri, sənətkarlıqla bağlı xalq adət və mərasimləri tədqiqatçıya cəlb edilib. Bu materialların böyük əksəriyyəti ilk dəfə məhz müəllif tərəfindən üzə çıxarılarq işlənilib, bununla da Azərbaycanın tarixi etnoqrafiyasının mənbə bazası yeni faktlarla zənginləşdirilib.

Nəşrin redaktoru mərhum akademik Teymur Bünyadov, rəyçiləri isə tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Tofiq Babayev, Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunun elmi işçisi İsmayıl Umudovdur.

Kitab tarix, etnoqrafiya, mədəni antropologiya, sənətkarlıq, folklorşünaslıq, şifahi xalq yaradıcılığı, xalq mərasimləri və s. ilə maraqlananlar, habelə geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

Bioloq alimin yubileyi

AMEA-nın Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsinin və AR ETN Bioresurslar İnstitutunun (Naxçıvan) birgə təşkilatçılığı ilə Naxçıvan şəhərində Azərbaycanın tanınmış bioloq alimi, Əməkdar elm xadimi, akademik Tariyel Talibovun anadan olmasının 75 illiyinə həsr olunmuş yubiley tədbiri keçirilib.

Tədbirdən öncə iştirakçılar Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsinə və Ümummilli Liderin heyat yolunu əks etdirən muzey kompleksini ziyarət ediblər. Böyük Azərbaycanın abidəsi önünə gül dəstələri qoymaqla Ulu Öndərin əziz xatirəsinə yad edib, daha sonra muzeyi gəzərək burada toplanmış qiymətli eksponatlarla tanış olublar.

Sonra Bioresurslar İnstitutunda baş tutmuş yubiley tədbirini giriş sözü ilə açan AMEA-nın vitse-prezidenti akademik İradə Hüseynova ilk növbədə Azərbaycan Prezident - xalq birliyinin sarsılmazlığını bir daha nümayiş etdirmiş Zəfər seçkilərindən danışıb, bu mərhələdə Azərbaycanın xüsusilə inkişaf etmiş sosial rifah dövlətinə çevriləcəyinə və bu il 100 illik yubileyi qeyd olunan Naxçıvan MR-in bu inkişafın bir parçası kimi daha da çiçəklənəcəyinə inamını ifadə edib.

Akademik İradə Hüseynova bugünkü tədbirin də Naxçıvan MR-in 100 illik yubileyinə aidiyyətinə diqqət çəkib, toplantı iştirakçılarına AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəylinin salamlarını çatdırıb, onun adından yubilyarı təbrik edib.

Natiq akademik Tariyel Talibovun Azərbaycan botanika elmi qarşısında xidmətləri-

ni, Naxçıvan Muxtar Respublikasının biomüxtəlifliyinin tədqiqi sahəsində və elmi kadr hazırlığında əldə etdiyi mühüm nailiyyətləri xüsusi qeyd edərək, yubileyə bağlı AMEA Rəyasət Heyətinin qəbul etdiyi qərarı iştirakçıların diqqətinə çatdırıb. Həmin qərarla akademik Tariyel Talibovun AMEA Rəyasət Heyətinin Fəxri fərmanı ilə təltif edildiyini bildirən akademik İradə Hüseynova Fəxri fərmanı yubilyara təqdim edib.

Daha sonra Bioresurslar İnstitutunun direktoru biologiya elmləri doktoru, dosent İsmayıl Məmmədovun məruzəsi, eləcə də Bakı Dövlət Universitetinin Botanika və bitki fiziologiyası kafedrasının müdiri AMEA-nın müxbir üzvü Elşad Qurbanov, Naxçıvan Dövlət Universitetinin professoru AMEA-nın müxbir üzvü Hacıfəxrəddin Səfəri, AR ETN Genetik Ehtiyatlar İnstitutunun baş direktoru AMEA-nın müxbir üzvü Zeynal Əkərov, AR ETN Botanika İnstitutunun baş direktoru biologiya elmləri doktoru, professor Səyyarə İbadullayeva və Naxçıvan Dövlət Universitetinin professoru biologiya elmləri doktoru Etibar Məmmədovun çıxışları dinlənilib.

Tədbirdən sonra AMEA-nın Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsinin nümayəndə heyəti AMEA-nın Naxçıvan Bölməsində olub.

Burada bölmənin sədri akademik İsmayıl Hacıyevin və bölmə üzvlərinin iştirakı ilə keçirilmiş görüşdə Azərbaycan elmində gedən proseslər, elmimizin və AMEA-nın Naxçıvan Bölməsinin gələcək inkişafı, təşkilatlar arasında əməkdaşlıq əlaqələri, eləcə də qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərə bağlı geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

AMEA-da "StartUp School 2 - AI for Green Solidarity" layihəsi ilə bağlı tədbir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti-nin müvafiq Sərəncamı ilə 2018-ci ildə təsis edilmiş və İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin operatoru olduğu "Enterprise Azerbaijan" portalı Almaniyanın Süni İntellekt Araşdırma Mərkəzi və ABŞ-ın Nevada Universiteti ilə əməkdaşlığı çərçivəsində həyata keçirilən "StartUp School 2 - AI for Green Solidarity" layihəsi ilə bağlı maarifləndirmə tədbirlərini davam etdirir.

Layihə çərçivəsində növbəti tanıtım tədbiri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında keçirilib. Görüşdə AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının Elm və təhsil şöbəsinin müdiri dosent Hüseyn Hüseynov, AMEA-nın Gənc Alim və Mütəxəssislər Şurasının sədri k.ü.f.d. Elmira Babayev, "Enterprise Azerbaijan" portalının rəhbəri dosent Mətanət Musayeva, layihə meneceri Nəzrin Əkbərova, xarici təcrübəçi Peter Balogh, AMEA-nın gənc alimləri, doktorant və dissertantları, həmçinin AMEA-da təcrübə keçən müxtəlif ali təhsil müəssisələrinin tələbələri iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, layihədə yüksəkixtisaslı süni intellekt ekspertləri tərəfindən tədris sessi-

yaları keçiriləcək. Seçilmiş iştirakçılar "AI for Karabakh" devizli hakatonə qoşulmağa dəvət olunacaqlar. "Böyük Qayıdış üzrə 1 Dövlət Proqramı"na öz töhfələrini vermək məqsədi ilə hakaton iştirakçılarına yerli problemlərin həllinə süni intellekt bacarıqlarını tətbiq etmək imkanı verilecəkdir.

Tədbir çərçivəsində "Enterprise Azerbaijan" portalının rəhbəri Mətanət Musayeva portalın əsas fəaliyyəti və layihə haqqında görüş iştirakçılarına ətraflı məlumat verib, bu layihənin gənc startapçılara təqdim etdiyi imkanlardan danışıb.

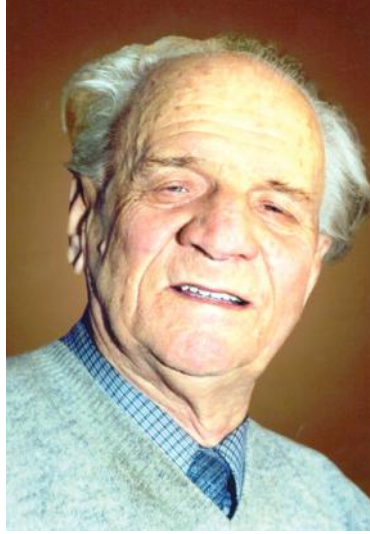
Portalın layihə meneceri Nəzrin Əkbərova komanda üzvlərinin seçilməsi, layihənin hazırlanması və portal üzərindən qeydiyyatın aparılması prosedurlarını izah edib. "Enterprise Azerbaijan" portalının xarici təcrübəçi Peter Balogh isə startaplarla bağlı öz təcrübələrini iştirakçılarla bölüşüb.

Tədbirin sonunda iştirakçıların çoxsaylı sualları cavablandırılıb və onlara gələcək fəaliyyətləri ilə bağlı tövsiyələr verilib.

Nəzərinizə çatdıraraq ki, layihəyə sənəd qəbulu 17 mart 2024-cü ilə qədər davam edir. Qeydiyyat üçün www.startupschool.az və ya <https://enterpriseazerbaijan.gov.az> saytlarına daxil ola bilərsiniz.

Azərbaycan tarix elminə şəraf və şöhrət gətirən alimlərdən biri olan İqrar Əliyevin bu günlərdə 100 yaşı tamam olur. Onun yaradıcılığı bütün tarixçilərə örnək olmalıdır.

Azərbaycan tarix elminin zirvəsini kəşf edən İqrar Həbib oğlu Əliyev 1924-cü il martın 14-də Bakı şəhərində anadan olmuşdur. İlk uşaqlıq illəri İqrar müəllimin küləklər şəhəri olan Bakı şəhərində keçmişdir. Bakının şıltaq küləkləri, Xəzərin dalğaları İqrar müəllimi özünə valeh etmişdir. Orta məktəbi bitirdikdən sonra 1940-cı ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinə daxil olmuş və 1945-ci ildə həmin fakültəni fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. Bundan sonra İqrar müəllimin təyinatı Azərbaycan SSRİ Elmlər

Dünya şöhrətli tarixçi

Akademiyasının Tarix İnstitutuna verilmişdir. Qısa müddət ərzində 1949-cu ildə İqrar Əliyev yüksək səviyyədə dissertasiya işini başa çatdırıb müdafiə edərək tarix elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almışdır. Bundan sonra İqrar Həbib oğlu Əliyev "Midiya tarixi" adlı doktorluq dissertasiya işi üzərində elmi tədqiqat işi aparmağa başlayıb. Arxeoloji və qədim yazılı mənbələr əsasında "Midiya tarixi" adlı fundamental əsəri başa çatdıraraq 1961-ci ildə həmin dissertasiya işini müvəffəqiyyətlə müdafiə edib tarix elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almışdır. İqrar Əliyevin "Midiya tarixi" adlı əsərinə SSRİ-nin ən görkəmli akademik Vasilii Vasilievich Struve yüksək qiymət verərək qeyd etmişdir ki, İqrar müəllim "Midiya tarixi" əsərini yüksək elmi səviyyədə yazmış və onun bu dissertasiya işinə Ali Attestasiya komissiyasının qərarı ilə tarix elmləri doktoru alimlik dərəcəsi verilmişdir. 1961-ci il oktyabrın 9-da SSRİ Elmlər Akademiyasının Asiya xalqları institutunda 37 yaşlı İqrar Əliyev Cənubi Qafqazda və keçmiş SSRİ də tarixçilər arasında tarix elmlər doktoru müdafiə edən ilk azərbaycanlı ziyalı olmuşdur. Müdafiə şurasının üzvləri İqrar müəllimin yüksək elmi əsasları söykənən faktlara heyran qalaraq yekdilliklə ona səs vermiş və nəticədə tarix elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə qalxa bilmişdir.

1949-cu ildə İqrar Əliyev Tarix İnstitutunun Qədim Tarix şöbəsinə müdir vəzifəsinə təyin edilmiş və 40 ildən artıq müddətdə həmin şöbəyə rəhbərlik etmişdir.

İqrar Əliyev 1978-ci ildən etibarən ömrünün sonunadək 27 il ərzində fasiləsiz olaraq Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Tarix institutunda direktor vəzifəsində çalışmışdır. İqrar müəllim yüksək biliyə, zəkaya, mədəniyyətə malik olmaqla yanaşı eyni zamanda həddən ziyadə qayğıkeş bir insan idi.

Başqa direktorlardan fərqli olaraq onun qəbul günləri və saati yox idi. Ona görə ki, onun otağı həmişə açıq və hər bir işçini və ya instituta gəlmiş qonağı qəbul edib, onları dinləməyə həmişə hazır idi. Yaxşı yadımdadır, 1984-cü ilin yanvarın 15-də İqrar müəllim məni yanına çağıraraq mənim ev şəraitimi yaxşılaşdırmaq üçün Bakı şəhər İcraiyyə Komitəsinə yazdığı məktubun cavabı ilə məni tanış etdi. Cavab məktubunda qeyd olunurdu ki, Əsədulla Cəfərov institut üzrə ev növbəsində on yeddindir. Məhz buna görə də ona Azad fondan ev verilməsi məqsəddə uyğun deyildir. Mən gülməmişdim. İqrar müəllim soruşdu niyə gülsən, oğul? Mən cavab verərək bildirdim ki, Allah Kərimdir. Sizin mənim haqqımda yazdığınız məktuba Bakı şəhər İcraiyyə Komitəsi yanlış cavab verib. Çünki əsasnaməyə uyğun olaraq müstəsna hal kimi gənc elmi tədqiqat işçisini və gənc ailəni Azad fondan evlə təmin etmək tamamilə qanuni məsələdir. Bir neçə gündən sonra Azərbaycan LKİ MK I katibi Cavanşir Müslümzadənin təqdimatı əsasında mənə şəhərin mərkəzində indiki İstiqlaliyyət küçəsində 2 otaqlı mənzil verdilər...

İqrar Əliyev tarix elmində əldə etdiyi mühüm nailiyyətlərə və dünya tarix elmində tutduğu mövqeyə görə 1980-ci ildə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, 2001-ci ildə isə həqiqi üzvü seçilmişdir.

Qədim yunan və latın dillərini mükəmməl bilən İqrar Əliyev 1962-ci ildə elmlər doktoru olduqdan sonra Leninqradda akademik V.V.Struve və digər görkəmli rus alimlərinin rəhbərliyi ilə İran filologiyası sahəsində öz biliyini təkmilləşdirmiş, eləcə də Yaxın Şərqi qonşu ölkələrin dillərini - akkad, qədim yəhudi, şummer dillərini öyrənmişdir.

İqrar Əliyev Azərbaycanın qədim tarixi üzrə yeni elmi məktəbin yaradı-

cılarından biridir və ilk dəfə Qədim Şummer, Assur, Babil, İran, o cümlədən digər Qədim Şərq mənbələrini elmi döviyyəyə cəlb etmişdir.

Azərbaycan tarixşünaslığında ilk dəfə olaraq Azərbaycan tarixi ilə sıx çulğalaşan Midiya tarixini tədqiq etməyə başlamışdır. Onun çoxsaylı əsərlərində Midiya mədəniyyəti geniş işıqlandırılıb, Cənubi Azərbaycan və onunla həmhüddət olan əyalətlərin sakinlərinin etnik tarixi problemi dərinlən tədqiq edilmiş və Azərbaycan tarixşünaslığında ilk dəfə olaraq 1960-cı ildə nəşr edilmiş və istər bizim, istərsə də xarici elm aləmində geniş nüfuz qazanmış fundamental "Midiya tarixi" monoqrafiyasının (təxminən 42 ç.v. həcmində) yaradılması ilə başa çatmışdır. Bu əsəri o 1961-ci ildə Moskvada SSRİ Elmlər Akademiyasının Şərqişünaslıq İnstitutunda doktorluq dissertasiyası kimi müdafiə etmişdir.

İ.Əliyev 7 cildlik Azərbaycan tarixinin yazılıb başa çatdırılmasında bütün savadını və zəhmətini buna həsr etmiş və nəticədə fundamental bir əsər çap olunmuşdur.

1989-cu ildə erməni mafiyasına xidmət edən qüvvələr yenidən qondarma Dağlıq Qarabağ problemini ortaya atıb, özəli Azərbaycan torpağı olan Qarabağı Azərbaycandan ayıraraq Ermənistanla birləşdirmək xülyasına düşdükdə İqrar Əliyev 1989-cu ildə "Dağlıq Qarabağ: tarix, faktlar, hadisələr" adlı arxeoloji və tarixi mənbələrə əsaslanaraq əsər çap etdirdi. Əsərdə İqrar müəllim haqlı olaraq qeyd edir ki, Qarabağın istər dağlıq və istərsə də aran ərazilərində qeydə alınmış Quruçay, qədim aşel, orta aşel, son aşel, mustye, üst paleolit, mezolit, neolit, eneolit, tunc, dəmir, antik və digər arxeoloji dövrlərə aid tapılmış maddi mədəniyyət qalıqlarında varislik ənənələri qeydə alınmış və xalqımızın ulu sakinlərinin bu ərazidə meydana gəlib inkişaf etməsinin bütün mərhələlərini izləmək mümkündür və Qarabağ Azərbaycanın ulu ərazilərindən biridir.

Həyatının 50 ildən artıq bir dövrünü elmə həsr etmiş İ.Əliyev "antikşünaslığın inkişafında böyük xidmətinə görə" Rusiya Elmlər Akademiyasının "Fəxri fərmanı" ilə təltif olunmuşdur.

1979-cu ildə tarix elminə verdiyi töhfələr və bu sahədə kadr hazırlanmasındakı xidmətlərinə görə İ. Əliyevə Azərbaycanın əməkdar elm xadimi fəxri rütbəsi verilmiş, 1999-cu ildə "Şöhrət ordeni" ilə təltif olunmuşdur.

İqrar Həbib oğlu Əliyev 2004-cü il iyunun 11-də vəfat edib.

İqrar Əliyevin yaratdığı elmi məktəb əbədi yaşayacaq və bundan sonra gələcək nəsillər onun əsərlərindən bəhrələnməyə Azərbaycan tarix elminin nailiyyətlərini bundan sonra da daha da zənginləşdirəcəklər.

Əsədulla CƏFƏROV
AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun şöbə müdiri, tarix elmləri doktoru, professor

Xocalıda arxeoloji park yaradılacaq

Xocalıda Azərbaycan xalqının tarixi keçmişini əks etdirən və erməni işğalı zamanı ağır zərbələrə məruz qalmış abidələr eramızdan əvvəl II minilliyin ikinci yarısı - I minilliyin əvvəllərində bu ərazinin böyük yaşayış məskəni olmasından xəbər verir.

Əsasən "Böyük Kurqan" çölündə yerləşən Xocalı nekropolunun sahəsi 200 hektardır. İki zirvəsi olan "Haçatəpə kurqanı"nın diametri 300 metrdir. Qədim yad-daş siltməq məqsədilə ermənilərin dağıdıb gizlətməyə cəhd etdikləri abidələrin tədqiqi və bərpası tarix elmində yeni səhifə açacaq. Xocalının üç min ildən artıq bir dövrü əhatə edən abidələr kompleksi təkcə Azərbaycanın deyil, Qafqazın və Türk dünyasının maddi-mədəni irsinin araşdırılması baxımından da əhəmiyyətlidir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun əməkdaşları ərazidə ilkin tədqiqat işlərinə başlayıblar. Əraziyə baxış keçirilib, arxeoloji abidələrin mövcud durumu öyrənilib. Mütəxəssislərin fikrincə, yeni araşdırmalar Qarabağın tarixinə dair qiymətli tarixi faktları aşkara çıxaracaq.

Xocalıda "Bakı Abadlıq Xidməti"nin tikinti-quruculuq işləri zamanı, ərazidə olan kurqan tipli qəbir abidələrin tanınması və ictimailəşdirilməsi də nəzərdə tutulub. Müasir şəhər kimi dirçələcək Xocalıda unikal arxeoloji parkın təşkili turizmin inkişafına xidmət edəcək. Qədim abidələri ziyarət edən turistlər həm də yeni tarixin amansız faktı olan Xocalı soyqırımını barədə məlumat alacaqlar.

Açıq hava altında muzey kimi fəaliyyət göstərəcək Xocalı arxeoloji parkı yeni formatda təqdim ediləcək, eyni zamanda, Qarabağın zəngin tarixi keçmişinin, maddi-mədəni irsinin təbliği və tanınması işində ən böyük layihə olacaq. Arxeoloji park sübut edəcək ki, Xocalı təkcə yeni inzibati ərazi deyil, tarixi min illərə söykənən qədim yaşayış məskənidir.

ELAN-MÜSABİQƏ

"Məhəmməd Füzuli poeziyasının dili və üslubu" mövzusunda respublika konfransı

2024-cü il may ayında AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunda "Məhəmməd Füzuli poeziyasının dili və üslubu" mövzusunda respublika konfransı keçiriləcək.

Mövzu üzrə məqalələr Azərbaycan, türk, rus və ingilis dillərində qəbul olunur. Məqalə müəlliflərinin nəzərinə:

- Mətnin həcmi 5 səhifə, A4 formatda, 12 ölçüdə, Times New Roman şrifti ilə;
- Məqalə A4 formatda, hər tərəfdən 2 sm., 1 interval ölçü ilə;
- 3 dildə (Azərbaycan, rus və ingilis) xülasə;
- Ədəbiyyat siyahısı əlifba üzrə;
- İstinadlar kvadrat mötərizədə, sıra nömrəsi və səhifə göstərilməklə yazılmalıdır.

Konfransda iştirak etmək üçün məqalələr 1 may 2024-cü il tarixinədək fuzuli.konfrans@mail.ru elektron ünvanına göndərilməlidir.

Şərqişünaslıq İnstitutu

AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına Şərqişünaslıq İnstitutu aşağıdakı vəkant yerləri tutmaq üçün müsabiqə elan edir:

Yazılı abidələrin tədqiqi və nəşri şöbəsi üzrə:

- aparıcı elmi işçi - 2 yer
- kiçik elmi işçi-1 yer
- Cənubi Azərbaycan şöbəsi üzrə:
- aparıcı elmi işçi - 1 yer
- Ərəb filologiyası şöbəsi üzrə:
- böyük elmi işçi - 1 yer
- İran filologiyası şöbəsi üzrə:
- böyük elmi işçi - 1 yer

Sənədlər müsabiqənin tələblərinə uyğun olaraq, elan dərc edilən gündən 1 ay müddətinə aşağıdakı ünvana təqdim edilməlidir.

Ünvan: AZ-1143, Bakı şəhəri, H.Cavid prospekti 117, Akademiya şəhərciyi, Əsas bina,VII mərtəbə. Telefon: (012) 539-23-63

Şəkiddə yeni şalalə qeydə alınıb

AMEA-nın Şəki Regional Elmi Mərkəzinin Ekoloji coğrafiya şöbəsinin əməkdaşı Elvin Qarayev tərəfindən 2023-cü ilin avqust ayında Şəki rayonu Şin çayı, çayın qolları və ətraf ərazilərində regionun ekoturizm potensialının öyrənilməsi istiqamətində aparılan tədqiqatlar zamanı şalalə aşkar edilmişdir.

Şalalə Şin çayının sağ sahilində, dəniz səviyyəsindən 1299 metr hündürlükdə, tarixi Axtı-Şəki yolunun üzərində yerləşir.

Ekoloji coğrafiya şöbəsinin rəhbəri coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru Qafqaz Ağabalayevin

verdiyi məlumata görə, Elvin Qarayev tərəfindən aşkar edilən yerli əhalinin "İtuçan" adlandırıldığı şalalə bugünə qədər elmi mənbələrdə qeyd olunmayıb. Şalalənin yerli əhali tərəfindən "İtuçan" adlandırılmasının əsas səbəbi isə əvvəlki vaxtlarda həmin şalalənin yerləşdiyi bu yoldan bir çoban itin yığılıb ölməsi ilə bağlıdır. Qafqaz Ağabalayev onu da əlavə edib ki, modern turizm infrastrukturunu formalaşdırılırsa, 14 metr hündürlükdən tökülən, koordinatları (41°23'9" N, 47°9'17" E) olan "İtuçan" şalaləsi öz bənərsizliyi ilə regionda ekoturizmin inkişaf etdirilməsi baxımından perspektivli təbiət abidəsi hesab edilə bilər.

Redaksiya heyəti:

İsa Həbibbəyli, Arif Həşimov, Dilqəm Tağıyev, İbrahim Quliyev, Nərgiz Paşayeva, Rəşad Əliyev, Tofiq Nağıyev, İradə Hüseynova, Gövhər Baxşəliyeva, Cəmil Əliyev, İsmayıl Hacıyev, Fuad Əliyev

Baş redaktor: Ağahüseyn Şükürov

Ünvan: AZ 1001, Bakı, İstiqlaliyyət küçəsi 30. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Reyaset Heyəti e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Tiraj: 2000

Президента Ильхама Алиева, связан с технологическим развитием, и подчеркнул необходимость в расширении научных исследований в области цифровизации, кибербезопасности и искусственного интеллекта, активном участии НАНА в подготовке кадров в этих отраслях.

Ещё одна задача, продолжил руководитель НАНА, поставленная перед нами главой государства, связана с усилением связей с тюркским миром. "НАНА, - отметил он, - тесно сотрудничает с академическими организациями и высшими учебными заведениями тюркских государств, реализует совместные проекты и мероприятия, работа в данном направлении продолжается".

Учитывая все вышесказанное, а также необходимость в формировании интеллектуального потенциала Азербайджана в соответствии с научно-технологическими новшествами глобализирующегося мира и стратегическими целями развития страны во имя защиты национальных интересов независимого Азербайджанского государства, на заседании было принято соответствующее постановление, в котором нашли отражение такие вопросы, как соответствие исследований, которые проводятся в НАНА, концепции "Сильный Азербайджан", и их нацеленность на решение важных идеологических, социально-экономических и культурно-нравственных вопросов, расширение изысканий в области гуманитарных и общественных наук, нацеленных на изучение и определение фундаментальных направлений научно-теоретических основ идеологии азербайджанства и концепции мультикультурализма, приоритетность изучения истории, богатой культуры Азербайджана, культурно-духовных ценностей и деятельности выдающихся исторических личностей и деятелей литературы, а также их пропаганда с целью воспитания подрастающего поколения в духе патриотизма и приверженности национально-духовным ценностям, расширение научных исследований в области технологического развития, цифровизации, кибербезопасности, применения искусственного интеллекта и т.д.

Гений тюрко-мусульманской цивилизации

Затем на обсуждение был вынесен и утвержден План мероприятий НАНА, связанных с Распоряжением главы государства "О проведении 530-летия гениального азербайджанского поэта Мухаммеда Физули" от 25 января 2024 года.

Согласно Плану мероприятий НАНА, предусмотрено проведение многочисленных конференций и круглых столов на такие темы, как "Мухаммед Физули и тюркский мир", "Мухаммед Физули и мировая литература", "Вершина восточной поэзии - Мухаммед Физули", "Язык Мухаммеда Физули", "Физули и восточный фольклор", "Мир Физули в искусстве Азербайджана", "Гениальный азербайджанский поэт Мухаммед Физули: эпоха и среда", "Великий азербайджанский поэт Мухаммед Физули - гениальный представитель тюрко-мусульманской цивилизации", "Наследие Мухаммеда Физули и современность в философском контексте", "Вопросы мира и совместного проживания в творчестве Мухаммеда Физули" и т.д.

(продолжение на стр. 10)

Соответствовать концепции "Сильный Азербайджан"

На плечах ученых лежит большая ответственность в реализации поставленных главой государства задач

Одно из последних заседаний Президиума НАНА, в котором приняли участие президент НАНА академик Иса Габибейли, члены президиума, заведующие отделами аппарата президиума и соответствующие лица, состоялось 23 февраля.

Открыв заседание вступительным словом, академик Иса Габибейли ознакомил присутствующих с вопросами, стоящими на повестке дня. Первым на рассмотрение был вынесен вопрос о речи Президента Азербайджанской Республики Ильхама Алиева на церемонии инаугурации и задачах, стоящих перед отечественной наукой.

Национальное единство и солидарность

В своем выступлении по данному вопросу академик Иса Габибейли сообщил, что на внеочередных президентских выборах, которые состоялись 7 февраля, победоносный Верховный Главнокомандующий Ильхам Алиев был избран Президентом Азербайджанской Республики с высоким процентом голосов, что свидетельствует о большом доверии и любви к нему азербайджанского народа. Руководитель НАНА отметил, что на прошедшей 14 февраля церемонии инаугурации глава государства выступил с глубоко содержательной речью, в которой нашли отражение основные приоритеты стратегии социально-экономического и культурно-духовного

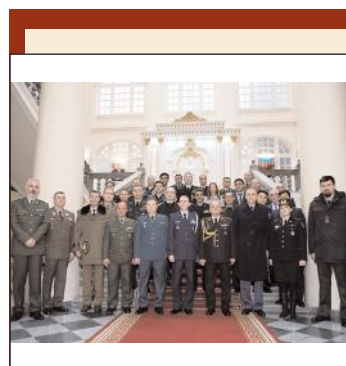
развития страны, и это выступление является превосходным путеводителем для развития отечественной науки и дальнейшей деятельности ученых и представителей интеллигенции.

Сказав, что в своей речи Президент Ильхам Алиев говорил о проводимой во имя всестороннего развития Азербайджана государственной политике, ее результатах и важных достижениях, академик Иса Габибейли добавил, что одним из важнейших достижений глава государства назвал полное восстановление территориальной целостности и суверенитета республики в результате 44-дневной Отечественной войны и антитеррористических мероприятий, подробно рассказал о стоящих перед нами задачах и определил ряд важных целей.

Руководитель НАНА сообщил также, что на плечах отечественных ученых лежит большая ответственность в реализации поставленных главой государства задач, нацеленных на воспитание подрастающего поколения в духе патриотизма и приверженности национально-духовным ценностям, сохранение верности идеологии и принципам азербайджанства, защиту и усиление национального единства и солидарности.

Формировать интеллектуальный потенциал

Академик Иса Габибейли отметил, что другой важный вопрос, затронутый в речи

Событие особой важности

стр. 10 ⇨

Ключевой природный фактор

стр. 10 ⇨

Я верю в Солнце, даже если оно не сияет

стр. 11 ⇨

Academician Roin Mètreveli addressed a congratulatory letter to academician Isa Habibbayli

стр. 12 ⇨

Соответствовать концепции "Сильный Азербайджан"

На плечах ученых лежит большая ответственность в реализации поставленных главой государства задач

(начало на стр.9)

Помимо этого, было принято постановление об организации на высоком уровне визита президента Совета по научно-технологическим исследованиям Турции (TÜBİTAK) профессора Хасана Мандала в нашу страну для участия на открытии в НАНА Координационного центра TÜBİTAK и Общем собрании Академии наук.

Далее на заседании был рассмотрен вопрос о подготовке к изданию книги "Национальная академия наук Азербайджана. Лица". Академик Иса Габиббейли сообщил, что на протяжении своего развития НАНА стала центром фундаментальных и прикладных научных исследований в республике и сыграла важную роль в формировании научно-интеллектуального потенциала в качестве национального достояния, экономического, социального и культурного развития страны, а также в подготовке высококвалифицированных кадров. Академик отметил, что для широкого освещения деятельности НАНА, популяризации самой науки и выдающихся ученых, имеющих незаменимые заслуги в создании и развитии этого храма науки, и повышения интереса к науке в обществе возникла необходимость в издании указанной книги.

Учитывая вышеизложенное, Президиум принял постановление о подготовке книги "Национальная академия наук Азербайджана. Лица". Также была сформирована редакционная коллегия.

В то же время на обсуждение был вынесен вопрос о награждении сотрудников НАНА за публикацию статей в журналах с высоким импакт-фактором. Академик Иса Габиббейли сообщил, что в современный период одним из важных показателей оценки научной деятельности в мире является публикация статей в журналах, индексируемых в престижных международных научных базах (Web of Science и Scopus).

Руководитель НАНА подчеркнул, что среди основных вопросов, которые находятся в центре внимания в рамках нововведений и реформ, проводимых в последнее время в Академии наук, есть мероприятия, нацеленные на усиление международных научных связей в сфере гуманитарных и общественных наук.

За рекорд в цитировании

А также вхождение в состав престижных международных научных организаций и сообществ, расширение интеграции в электронные научные ресурсы и базы, приведение научных журналов в соответствие с современными требованиями и стандартами, присвоение изданиям НАНА (журналам, материалам конференций и т.д.) идентификатора DOI, включение периодических научных журналов НАНА в реестры влиятельных международных наукометрических электронных баз.

Академик добавил, что уже предприняты важные шаги, направленные на включение научных журналов НАНА в реестр электронной базы "DergiPark" центра ULAKBİM (TÜBİTAK), создание профилей сотрудников НАНА в базах Google Scholar, Academia.edu, ORCID, ResearchGate и т.д.

Для стимулирования публикации статей в научных журналах, которые индексируются в

престижных наукометрических базах, оказания поддержки усилению социальной защиты ученых и обеспечения продолжительного развития науки Президиум принял постановление о награждении сотрудников Академии наук за публикацию статей в журналах с высоким импакт-фактором.

Затем на заседании были утверждены положения о Совете директоров НАНА и отделе по внешним связям и работе с международными организациями аппарата Президиума НАНА, "Сборник отчетов научных учреждений и высших учебных заведений, которые находятся в ведении НАНА и которые она охватывает, по итогам 2023 года" и образцы наградных документов НАНА - "Почетная грамота НАНА", "Почетный диплом НАНА", диплом "Молодой ученый года" и диплом "Рекорд в цитировании".

Кроме этого, и.о. первого вице-президента, академик-секретарь НАНА академик Ариф Гашимов рассказал о ходе процесса ликвидации ряда учреждений Академии наук в соответствии с постановлениями Общего собрания НАНА от 29 ноября 2023 года.

На повестке - кадровые вопросы

Далее были рассмотрены кадровые вопросы в академических структурах. Так, доктор исторических наук Керим Шукюров, избранный на Общем собрании Отделения общественных наук НАНА директором Института истории и этнологии имени Аббасгулу ага Бакиханова, и доктор философии по истории Фархад Гулиев, избранный на том же собрании директором Института археологии и антропологии, были утверждены на свои должности.

Также были приняты постановления об утверждении на должности заместителей директоров по научной работе доктор философии по филологии Мехман Гасанли (Институт литературы имени Низами Гянджеви), доктор философии по филологии Баба Магеррамли (Институт языкознания имени Насими), доктор философии по филологии Афаг Рамазанова (Институт фольклора), доктор исторических наук Эйнулла Мадатли (Институт философии и социологии), доктор философии по филологии Рухангиз Джумшудлу (Институт востоковедения имени академика Зии Буниятова), доктор политических наук Рамиля Дадашева (Институт кавказоведения), доктор философии по техническим наукам Рауф Мурадов (Республиканский центр сейсмологической службы).

Кроме этого, на основе поступившего заявления очный докторант II курса Института археологии и антропологии по подготовке докторов философии Гюнель Велиева была переведена по собственному желанию на заочное обучение.

Затем на заседании были приняты постановления о 110-летнем юбилее академика Солтана Мехтиева, 100-летнем юбилее академика Магеррама Мамедьярова, 90-летнем юбилее академика Бахадура Тагиева и 110-летнем юбилее члена-корреспондента НАНА Юсифа Амензаде.

На заседании своими мыслями и предложениями поделились академики Ариф Гашимов, Дильгам Тагиев, Расим Алигулиев, член-корреспондент НАНА Гурбан Етирмишли и другие.

Событие особой важности

Визит военных атташе - важная страница в жизни НАНА

Президент НАНА академик Иса Габиббейли встретился с аккредитованными в Азербайджанской Республике военными атташе зарубежных государств. Вначале гости ознакомились с историческим зданием Президиума НАНА.

Затем, приветствуя гостей, в своем выступлении академик Габиббейли отметил, что визит военных атташе, организованный Управлением международного военного сотрудничества Министерства обороны, является особым событием в жизни Академии наук.

Руководитель НАНА рассказал об истории здания "Исмаилия", научно-организационной деятельности академии, ее успехах, реформировании, региональных отделений и центрах НАНА, издательской деятельности, меж-

дународных связей с учетом интересов республики.

Сказав, что под руководством Верховного Главнокомандующего Ильхама Алиева была одержана историческая Победа в Отечественной войне, которая продемонстрировала всему миру силу и мощь азербайджанской армии, руководитель НАНА добавил, что на протяжении истекших лет глава государства прилагает все усилия для заключения мирного договора с Арменией, Азербайджан всегда был и остается сторонником мира.

Затем выступил военный атташе Турции в нашей стране генерал-майор Сонер Оручоглу, который выразил руководству НАНА благодарность за прием и гостеприимство, а также вклад академии в мировую науку. Он высказался в том духе, что наука обогащается, когда ею делишься.

Ключевой природный фактор

Защита исчезающих растений в Азербайджане - приоритет государственной политики

Изменение климата и исчезновение животных и растений часто идут рука об руку, хотя человек не всегда осознает эту закономерность. Животные, растения, грибы и бактерии просто не успевают к этому приспособиться. Какие изменения наблюдаются в нашей стране и чем могут помочь ученые?

как это происходит в травяных сообществах.

Результаты исследований ученых мира свидетельствуют, что изменение климата, разрушение генофонда и уничтожение биоразнообразия в последнее время создают глобальную угрозу, почти такую же, как ядерная война. По мнению и.о. директора Института дендрологии доктора философии по биологии Минаре Гасановой, фактически микроэлементы, необходимые почве, следует рассматривать как живой организм. "Бурное развитие экономики и промышленности, - делится она, - крайне негативно влияет на экологическую ситуацию и загрязнение окружающей среды. Ведущая роль в охране окружающей среды принадлежит лесному фонду нашей страны. А уникальный рельеф ее территории, климат и характеристики почвы сделали Азербайджан лидером на Южном Кавказе. Тем не менее серьезную озабоченность вызывает скорость исчезновения деревьев и кустарников, среди которых шамшит гирканский, железное дерево, несколько видов дуба и кипариса, береза, некоторые виды цветковых растений".

В результате глобальных и региональных климатических изменений на территории Азербайджана в последние два десятилетия произошел заметный сдвиг погодно-климатических условий. Как отмечают специалисты Института дендрологии (ИД) Министерства науки и образования, несмотря на то, что климатическая норма в стране превышена незначительно, это стало одним из ключевых природных факторов, влияющих на биоразнообразие, и одной из основных причин его утраты.

Климатические изменения вызывают нарушение экологического равновесия и водного баланса территории, изменение видового состава флоры и фауны. Кроме того, изменение климата приводит к зарастанию открытых лугов и болот тростниками и древесно-кустарниковой растительностью, зарастают также реки и озера, расширяется экспансия инвазивных чужеродных видов животных и растений, которые вытесняют аборигенные виды.

Подобно ядерной войне

По мнению экспертов, глобальное потепление вызывает серьезные последствия в лесных экосистемах, основу которых формируют многолетние растения - деревья, жизненный цикл которых охватывает многие десятилетия и даже сотни лет. Сформированные в "старой" климатической обстановке леса не способны адаптироваться в течение одного и даже нескольких лет,

(продолжение на стр. 12)

Я верю в Солнце, даже если оно не сияет

Коллеги называют академика Акифа Ализаде классическим образцом пассионарной личности

90 лет - возраст более чем солидный. И цифры красивые - 9:0. Именно такой юбилей отметил 25 февраля видный ученый-геолог и крупный организатор науки Азербайджана академик Акиф Ализаде - директор Института геологии и геофизики МНО.

Общественности нашей страны академик Ализаде известен по большей части как бывший президент Национальной академии Азербайджана (НАНА), которую он возглавлял с 2013 по 2019 год. А как ученого его знают и в нашей стране, и за ее пределами - как первооткрывателя ископаемых головногиг, меловых белемнитов: научный мир назвал их новое семейство акифибелидами. Сам исследователь достаточно скромно оценивает свой вклад в стратиграфию и палеонтологическую науку, констатируя при этом, что вполне удовлетворен тем, что ему удалось сохранить и развить для Азербайджана геологическую науку.

- Вот это я считаю в своей научной деятельности самым главным достижением, - говорит он и начинает рассказывать о предмете своих исследований, то есть о беспозвоночных, обладающих высокой скоростью, позволяющей им быстро преодолевать большие расстояния в морской среде, которые жили в мезозое и вымерли до конца мелового периода.

Вице-президент НАНА академик Ибрагим Гулиев назвал Акифа Ализаде классическим образцом пассионарной личности, стремящейся ломать привычные для всех взгляды, порядки, уклад жизни, выдвигающей идеи, которые впоследствии становятся доминантами.

В одном из интервью Акиф муаллим признался, что жизненный путь его не был усыпан розами: он пережил эпоху сталинизма, войны, распад страны и строя, экономические кризисы и общественные потрясения, сформировался в период оттепели, вкусил как тяготы первых, самых сложных лет независимости, так и вдохновляющие успехи родной страны на пути независимости и развития, чтобы стать одним из лучших на избранном поприще и вписать свое имя в историю отечественной науки.

Человек должен служить одной идее

Мы встретились с юбиляром в его рабочем кабинете - на втором этаже Института геологии и геофизики, который он не покидал даже во время своего президентства.

Интервью, как и задумывалось, началось ровно в 11:00. Этой своей привычке - пунктуальности - Акиф муаллим не изменял никогда, не изменяет и сейчас. Поздоровавшись и отключив звук на своем телефоне (кстати, айфон последней модели - с современными гаджетами он на "ты"), первым начинает разговор:

- Да-да, 90 лет - цифра впечатляющая, прожито без малого девять десятков лет. Я жизнью своей долгой вполне удовлетворен. Почти 70 лет отдано науке. Особенно горжусь, что выполнил наказ своего деда: шейх уль-ислам Кавказа ахунд Ага Ализаде говорил, что человек должен служить одной идее, одной профессии, не размениваясь на мелочи. Я всю свою жизнь посвятил одному делу.

- У каждого человека есть так называемый золотой кусок жизни. У вас это, наверное, время, когда вы были президентом НАНА?

- Нет, "золотой кусок" моей жизни - это студенчество. Оно было таким беззаботным, таким красивым, хоть и совпало с очень трудным временем. Зато какие люди остались в той эпохе, какие имена!

- Вы из династии врачей, как вам пришла идея сломать семейную традицию и податься в геологию?

- На самом деле я очень хотел стать врачом, до сих пор убежден, что у меня призвание исцелять людей. Мне это качество передавалось генетически. Но когда я собрался подавать документы в медицинский институт, моя мама, врач-стоматолог, отговорила - мол, на одну семью достаточно трех врачей (родители и брат). Я не хотел ее огорчать и выбрал АЗИ, в то время это был один из самых престижных вузов Советского Союза.

Делай что должен, и будь что будет

- Только лишь по этому качеству?

- Не только. Дело в том, что студенты АЗИ носили специальную униформу - фуражка со значком, эполеты, девочки заглядывались. Это так льстило моему мальчишескому самолюбию. То есть поначалу я купился на образ, а содержание пришло потом.

- Акиф муаллим, кто первым открыл вам путь в науку?

- Президент НАНА Муса Мирзоевич Алиев (1950-1958 гг.), выдающийся палеонтолог, учивший россиян азам геологии, открывший алжирцам секреты их нефтяной Сахары, отыскавший в юрском и меловом периоде новые научные данные, издавший капитальные труды по стратиграфии мезозойской фауны, раскопавший как геолог множество кладовых на планете.

- Вы смолodu были карьеристом - учитывая, что стали первым ученым, защитившим докторскую диссертацию в 35 лет, - или это пришло позже?

- Я никогда не был карьеристом, хотя, признаюсь, мне не чужды тщеславие и здоровое честолюбие. Я просто делал то, что должен был делать, а карьера шла сама по себе. Да, я хорошо учился (школу окончил с серебряной медалью), занимался общественной деятельностью, в институте был старостой группы, секретарем факультетского комитета комсомола и очень хотел по окончании АЗИ остаться там преподавать, дойти до профессорского звания. Но жизнь привела меня в науку, где, кстати, тоже не все было в шоколаде. До того как стать директором Института геологии, я прошел все ступени - от лаборанта до старшего научного сотрудника. Потом защитил кандидатскую и докторскую диссертации, и когда меня, молодого ученого, назначили на должность директора института, это произвело немалый переполох среди старой гвардии. Представьте: место директора годами ждут старейшины от науки, мечтающие взойти на Олимп. Начались доносы, анонимки в ЦК, Совмин, генпрокуратуру Союза, проверки, комиссии. Пытались даже найти блох в моих диссертациях. Их установкой было выбить меня из седла.

Крепкий орешек умеет держать удар

- А в чем вас обвиняли?

- Слишком молод, неопытен, развалил институт, спешит с реформами, то есть во всех смертных грехах, кроме коррупции и непристойных связях с женщинами. Но мне удалось выстоять, я - крепкий орешек, удар держать умею. К тому же мне очень помог тогда наш общенациональный лидер Гейдар Алиев. Он был очень последователен: в свое время поддержал мою кандидатуру на руководящий пост в институте, поддержал и потом, когда институт стали заваливать клеветнической писаниной и когда тогдашний главред "Бакинского рабочего" Акулов обратился к первому секретарю ЦК с просьбой разрешить публикацию очередного пасквиля, который назывался "На безводье" (мол, институт сидит на мели, никакой серьезной работы там нет). Все напряженно ждали ответа "сверху". Но Гейдар Алиевич ознакомился с текстом материала и размашисто поста-

вил свою резолюцию: "Обсудить на партсобрании". Мудрый руководитель понимал, что Ализаде молод, у него могут быть ошибки, но его не топить надо, а поддерживать.

- Когда вы стали президентом Академии наук, вы были уже в солидном возрасте. Вас это назначение не удивило?

- Еще как удивило! Я думал, что в 79 лет уже не рекомендуют для избрания на должность президента академии. Но каким бы неожиданным ни было мое назначение, я воспринял его как большое доверие со стороны главы государства и в меру своих сил и возможностей старался его оправдать. Думаю, мне удалось создать в НАНА условия и по подбору кадров, и по их расстановке, и по созданию новых отделов, активно действующих в структуре аппарата президиума. Все это позволяло мне тогда с оптимизмом смотреть в будущее.

Главные достижения НАНА

- Что еще удалось сделать за годы вашего руководства НАНА?

- Мы создали Академию наук такой, какой она должна быть, то есть эффективной, целенаправленной, современной, нужной обществу и государству. Открыли новые институты, определились с главными направлениями - это биология, медицина, биофизика, экономика, математика, физика. Вели комплексные исследования. Наука Азербайджана стала встраиваться в систему мирового, и это, пожалуй, главное достижение тех лет.

Кроме того, увеличилась эффективность прикладных исследований, начал функционировать академический технопарк, на рынок были выведены новые сорта масел, беспилотные наземные и воздушные устройства (дроны), специальные датчики и устройства оборонного значения, компьютерные стенды, новые технологии добычи и переработки рудного и нерудного сырья, новые средства на основе нафталиановой нефти.

- С вашим именем в НАНА связывают и усиление интеграции науки и образования, эффективность докторантуры, создание базовых кафедр в вузах.

- Да, впервые в истории НАНА была организована магистратура, начата работа по созданию исследовательского университета при академии. Значительно расширились международные связи академии, участвовавшей в нескольких мегапроектах - CERN (Европейская организация по ядерным исследованиям), Массачусетского технологического института, Российского центра по исследованиям в области ядерной физики в Дубне и т.д. Были организованы международные лаборатории, академия активнее стала работать в совместных программах Евросоюза Horizon 2020.

Демократичный руководитель

- Вы испытали горечь, когда ушли с поста президента НАНА?

- Не могу назвать это горечью. Скорее обиду, что не смог осуществить многое из задуманного. Однако оглядываясь на свой жизненный путь, на свою долгую научную и научно-организационную деятельность, хочу с особым чувством гордости отметить, что я заслужил поддержку и уважение коллег, я это знаю наверняка, - поэтому многие наши изыскания увенчались успехом. Должность

президента НАНА расширила мои полномочия, позволила мне как исследователю получать необходимую информацию и в какой-то мере влиять на процесс выработки важных решений в научной сфере Азербайджана.

- Вы перестали серьезно заниматься наукой именно в тот период, став в большей степени администратором?

- Нет, я отдал свою лабораторию в 1980 году, когда стал членом-корреспондентом НАНА. Мой аспирант Шахверди Асланов сказал, что как руководитель я работаю на "отлично", а вот как ученый - не вполне. И я с ним согласился.

- То есть ваши подчиненные без всякой опаски могли вам такое сказать?

- Конечно, я же демократичный руководитель.

Свободные дни - это праздность

- 90 лет - это, согласно официальной терминологии геронтологов, долгожительство. До какого возраста хотели бы дожить?

- Не надо вмешиваться в дела Всевышнего. Я рад, что до сих пор сохраняю активность, имею хорошую память, работоспособность, что 1 апреля обязательно полечу в Санкт-Петербург - коллеги из Палеонтологического общества России пригласили выступить на сессии с пленарным докладом о достижениях азербайджанских ученых. Кроме того, недавно я подписал План деятельности нашего института до 2040 года. А еще надо успеть издать книгу, которую я практически завершил. Она называется "Об учителях и коллегах". Из названия уже понятно, кому она посвящена.

- Распорядок вашего дня неизменен - в нем, как всегда, находится место физзарядке, фитнесу, йоге?

- Разумеется. Около полувека назад корреспондент "Молодежки" Григорьев написал обо мне: "по-спортивному ладен". До сих пор пытаюсь этому соответствовать.

- Вы каждый день приходите на работу или бывают свободные дни, когда можно не идти в институт, кроме выходных, конечно?

- У меня таких дней не бывает. Свободные дни - это праздность. Даже супруга иногда просит остаться дома на денек. Но как я могу не прийти в институт, когда меня ждут мои коллеги, когда я им нужен? Буквально каждый час-полтора в мой кабинет кто-то заходит, советуется. Это моя работа, моя жизнь. Летом я живу на даче, помогаю садовнику. Но и оттуда в институт приезжаю каждый день.

Спасибо за долгую жизнь

- У вас потрясающее чувство юмора и большая самоирония. Что вам это дает?

- Юмор и самоирония расслабляют меня. Я - человек необидчивый, незлопамятный и немстительный, хотя, по словам друзей, не все забывающий.

- У долгожительства помимо плюсов есть, наверное, и минусы. Можете их назвать?

- По этой долгой дороге жизни я растерял очень много талантливых и просто любимых людей - с кем работал, творил, создавал основы отечественной геологической науки. Они ушли из этой жизни. А сейчас и время другое, и ценности другие. Я - человек старой формации, люблю ту эпоху, ее мелодии, ее героев, ее фильмы. Я легко прощаю ошибки, но ненавижу ложь и предательство: "Где лгут и себе и друг другу/ И память не служит уму/ История ходит по кругу/ Из крови - по грязи - во тьму".

- Самый любимый ваш фильм?

- "В шесть часов вечера после войны".

- К своему 90-летию вы подошли в оптимистичном настроении. Вспомним Марселя Пруста: что вы скажете, когда предстанете перед Всевышним?

- Я скажу: спасибо за долгую жизнь. А еще процитирую эти строки: "Я верю в Бога, даже если он безмолвствует. Я верю в Солнце, даже если оно не сияет. Я верю в любовь, даже если ее не ощущаю. И я верю в людей, даже если они потеряли свою веру".

SCIENCE

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

Academician Roin Metreveli addressed a congratulatory letter to academician Isa Habibbayli

Academician Roin Metreveli, the President of the National Academy of Sciences of Georgia, addressed a congratulatory letter to the President of ANAS, Academician Isa Habibbayli, on the occasion of President Ilham Aliyev's re-election as the head of the country.

The letter says:

"President of the Azerbaijan National Academy of Sciences,

Mr. Isa Akbar oglu Habibbayli!

Please accept our congratulations on behalf of the National Academy of Sciences of Georgia on the occasion of Ilham Heydar oglu Aliyev's rightful victory in the extraordinary presidential elections!

We want to congratulate you on another historic day for the people of Azerbaijan! After the restoration of the independence of your country, the presidential elections were held for the first time in the entire territory of Azerbaijan!

We wish that the results of the elections will be good for the friendly and brotherly people of Azerbaijan, for the support and strengthening of relations between our countries.

Like our countries, the academies of sciences and scientists of the two countries worked side by side for the development of science and enthusiastically supported scientific cooperation. As an example, we can mention numerous scientific conferences, seminars, meetings and other events. We are sure that, standing at the head of Azerbaijani science and sticking to traditions, you will spare no effort to further strengthen the scientific ties between the National Academies of Sciences of Azerbaijan and Georgia. Undoubtedly, this will be effective for the development of science in both sister countries.

Best regards,

President of the Georgian National Academy of Sciences
Academician Roin Metreveli Viktorovich"

A meeting on upcoming challenges in the field of seismology was held at ANAS under the chairmanship of the president of ANAS academician Isa Habibbayli

On the 20 th of February, a meeting on upcoming challenges in the field of seismology was held at ANAS under the chairmanship of the president of ANAS academician Isa Habibbayli. Academician Isa Habibbayli, the president of ANAS, academicians Arif Hashimov and Ibrahim Guliyev the members of the Presidium of ANAS, as well as Gurban Yetirmishli the General Director of the RSSC and corresponding member of ANAS, Huseyn Huseynov, Head of the Science and Education Department of the Presidium of ANAS, assoc. prof, PhD on technical sciences, Agahuseyn Shukurov, Head of the Media and Communication Department of the Presidium of ANAS, PhD in philosophy attended the meeting.

in this field, and to further expand and improve the quality of complex seismological-geophysical-geodynamic research in 2023.

Academician Isa Habibbayli said that currently one of the main problems in this field is the lack of doctoral education in the field of "Seismology" in the country. This in itself complicates the process of highly qualified personnel training. The head of the academy pointed out that a petition will be filed before the relevant state institutions to solve the problem of training highly qualified specialists in seismology at the Republican Seismological Service Center under ANAS.

He pointed out that, In addition, the seismic station network of the Seismological Center is expanding throughout the country, the well-bottom seismic station donated by the Disasters and Emergency Management Agency (AFAD) of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Turkey to the Republic Seismological Service Center 2024, in Shusha will be put into use, new seismic stations will be created to monitor seismic processes

in other territories released from occupation.

At the same time, he said that the discussions and planned mutual visits between the Seismological Service Center and Oxford University of Great Britain in the direction of conducting joint scientific research and implementing projects are commendable. A group of management and employees of the Earth Sciences Department of ANAS and the Republican Seismological Service Center under ANAS will make scientific reports at the international symposium on seismology which will be held at Oxford University.

Later, the General Director of the RSSC, corresponding member of ANAS Gurban Yetirmishli informed about the main tasks and priority research facing the institution he leads, as well as the upcoming international conference on seismology in Baku, organized by ANAS.

Academician Arif Hashimov and academician Ibrahim Guliyev made a speech at the meeting and expressed their opinions and proposals on the issues discussed.

Ключевой природный фактор

Защита исчезающих растений в Азербайджане - приоритет государственной политики

(начало на стр.10)

Всему виной - антропогенный фактор

Защита исчезающих растений в Азербайджане - это приоритет государственной политики, законодательно закрепленный в ряде решений и законов с 2005 года. "Однако антропогенные факторы по-прежнему оказывают негативное влияние на биоразнообразии, подвергая его большому риску: когда-то естественный лесной фонд страны составлял 11%, сейчас он сократился до 8%. И чтобы восстановить исчезающие деревья и кустарники, мы регулярно проводим природный и культурный анализ дендрофлоры, выводим и создаем новые селекционные растений, подходящие для климатических условий нашей страны", - рассказывает Минаре ханым.

К примеру, недавно на экспериментальное поле института из стран Средиземноморья были завезены семена 46 видов растений для даль-

нейшей адаптации к климатическим условиям Абшеронского полуострова. Причем к нашим условиям, говорит дендролог, они адаптируются лучше, чем к условиям стран Центральной Европы - Румынии, Италии, Испании, Латвии.

Одним из таких перспективных эфирных растений стал вид древовидных кустарников рода витекс семейства яснотковых - *Vitex agnus-castus L.*, или аргу обыкновенная, хорошо культивируемая в климатических условиях Абшерона. У этого растения есть и другие названия - витекс священный, витекс (или прутняк) обыкновенный, Авраамово дерево, целомудренник, монашеский перец.

В Баку семена Аврамова дерева были привезены из Грузии, из Батумского ботанического сада в 1951 году и интродуцированы на Абшероне.

Адаптированы на "отлично"

Прижилось дерево очень хорошо - впрочем, так же как и остальные

порядка сорока видов интродуцированных растений - кипарис (японский, лейландский, восточный, горизонтальный, аризонский), канарский финик, олива декоративная и европейская, кедр гималайский, цинерария морская, платан восточный, роза сирийская и др.

Образцы каждого из них собраны в гербарии декоративных деревьев, кустарников и трав, опреде-

лены их таксономический состав и происхождение, они сгруппированы по их биологическим и декоративным признакам, а композиции скомпонованы в ландшафтном стиле.

Научно-исследовательская и природоохранная деятельность наших ученых на территориях, освобожденных от оккупации, - тема особая, а обеспечить экологическую безопасность там возможно в большей сте-

пени за счет создания и последующего обогащения лесного фонда с разнообразием карабахской флоры и фауны, поддержания генофонда растений, озеленения городов и сел с большим растительным ассортиментом, изучения дендрохронологических исследований памятников природы, селекции кустарниковых растений, определения видового состава, группировки по почвенно-климатическим условиям и т.д.

Так, в Губадлинском, Джебраильском и Зангиланском районах, входящих в состав Восточно-Зангезурского экономического района, учеными ИД в рамках I Госпрограммы по Великому возвращению реализован проект "Зеленая жизнь". "Для анализа таксономического состава растительности на территории зангиланского села Агалы были взяты образцы с декоративных деревьев и кустарников, выращенных на опытном поле нашего института дендрологии для проведения исследований по интродукции", - резюмирует М.Гасанова.

Галия ЗИСКИНД

Редакционная коллегия:

Иса Габибейли, Ариф Гашимов, Дильгам Тагиев, Ибрагим Гулиев, Наргиз Пашаева, Расим Алигулиев, Тофик Нагиев, Ирада Гусейнова, Говхар Бахшалиева, Джамиль Алиев, Исмаил Гаджиев, Фуад Алиев

Главный редактор: Агагусейн Шукюрлов

Адрес: Баку, AZ 1001,
ул.Истиглалийат, 30, Президиум НАНА
e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Мнение авторов может не совпадать с мнением редакции.

Тираж: 2000